

POSLÁNÍ O. S. SANANIM

NECHCEME lhostejně míjet ty, kteří ztratili víru v sebe, druhé, lidskou existenci. Ty, kteří na své cestě životem hledali útočiště u drogy a poznali i její odvrácenou tvář, jež se objevuje s neúprosnou logikou – tvář utrpení, bolesti, samoty, nesvobody a smrti.

CHCEME podat pomocnou ruku všem, kteří na to čekají a volají SOS. A varovat ty, pro něž je droga symbolem magického neznáma romantické vzpoury, únikem z nepřátelské skutečnosti.

Úvodem

Stejně jako v předchozích letech zaznamenal SANANIM i v r. 2007 významný nárůst některých poskytovaných služeb a zvýšenou poptávku zejména v programech se zaměřením na specifické skupiny (např. matky s dětmi). U většiny našich zařízení to znamená především dosažení kapacitní hranice výkonnosti.

Výsledky práce však neměříme pouze počtem vyměněných jehel a lidí, kteří prošli našimi programy; radost máme z každého, komu jsme na cestě k životu bez drog mohli být nápomocni. Vždy se snažíme nabídnout klientům takovou léčbu, která je efektivní a co nejvíce vyhovuje jejich potřebám, ať už to je matka s dítětem, příslušník minority, mladistvý, nebo naopak dlouhodobý uživatel či nešťastný rodič.

To vše vyžaduje od našich pracovníků vysoké nasazení, schopnost uvažovat koncepčně a tvořivě a pružně reagovat na měnící se potřeby různých cílových skupin. Myslíme si, že především díky společnému úsilí týmů i jednotlivců se nám to v loňském roce dařilo a udělali jsme velký kus poctivé práce.

Na tomto čestném místě mi tedy dovoluňte poděkovat těm, kdo se o naše úspěchy především zasloužili:

- všem zaměstnancům a externím spolupracovníkům sdružení;
- všem státním úředníkům, kteří naší práci vycházejí vstříc, s pochopením naslouchají našim potřebám a pomáhají nám řešit naše problémy;
- všem, kteří nás v loňském roce podpořili, a to finančně, materiálně, nebo „jen“ morálně.

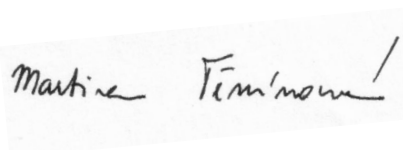
Musíme se zde také zmínit o spolupráci s Nadací České spořitelny, která byla v r. 2007 naším generálním partnerem. Finanční prostředky věnovala

zejména na léčbu těch nejhroženějších, tedy mladistvých a matek s dětmi. Významně se podílela i na řadě rozvojových projektů o. s. SANANIM. Na jiném místě této zprávy děkujeme jmenovitě také všem ostatním, kteří naše úsilí podpořili a vycházeli vstříc potřebám našich služeb a zařízení.

Ne všechno se však v r. 2007 dařilo. Dlouhodobý nedostatek finančních prostředků se začíná projevovat únavou celého systému. V personální oblasti nedostatkem kvalifikovaných odborníků, a v některých zařízeních dokonce i nedostatkem jakýchkoli zaměstnanců. V oblasti provozního zabezpečení opotřebením základního technického vybavení a nemožností jeho obnovy. Stále častější je i zásadní nedostatek základního materiálu, který např. u nízkoprahových služeb (testy, HR materiál, letáky) představuje klíčový prostředek. S ohledem na nárůst počtu výkonů i klientů se také nedaří zabezpečit nezbytné prostorové kapacity, a některé služby proto musíme omezovat, nebo je dokonce nemůžeme poskytovat.

Mezi bolavá témata české drogové politiky stále patří zejména nesystémové financování základní sítě služeb a nezbytné péče garantované státem, řešení základních systémových problémů spojených s poskytováním péče a léčby a v neposlední řadě neexistence efektivního modelu primární prevence a osvěty.

I nadále nás tedy nejvíce trápí prohlubující se nejistota financování našich služeb, především s ohledem na nevyjasněnost financování drogové politiky a její legislativní ukotvení. Stále však věříme, že díky spolupráci nestátních organizací a státní správy bude tento problém vyřešen a k rozpadu základní sítě odborných služeb v oblasti prevence návykových nemocí nedojde. Nezanedbatelná by jistě byla i ztráta dobré pověsti a postavení, které česká adiktologie a NNO dnes v Evropě mají.

Za správní radu sdružení
PaedDr. Martina Richterová Těmínová

SANANIM

v roce 2007

Občanské sdružení SANANIM je v ČR jedním z nejstarších a dnes i největších nestátních poskytovatelů služeb v oblasti prevence, péče a léčby závislostí na nealkoholových drogách.

V současné době sdružení **provozuje jedenáct hlavních zařízení** – Terénní programy, Kontaktní centrum, Specializované ambulantní služby CADAS, Denní stacionář, terapeutické komunity Karlov a Němčice, Doléčovací centrum s chráněným bydlením, Drogové informační centrum, Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem, Pracovní a sociální agenturu, Poradnu pro rodiče – a **poskytuje řadu rozšiřujících a doplňujících projektů** či programů. Mezi nejvýznamnější patří telematické poradenské a informační služby (Drogová poradna, Promile INFO, Alkotest aj.), Romský terénní program a Program pro matky s dětmi. Další projekty se zaměřují zejména na oblast vzdělávání, primární prevence, publikační činnost a zahraniční spolupráci. Významné jsou i aktivity v rámci samostatného právního subjektu (zřízeného a stoprocentně vlastněného sdružením) – SANANIM Charity Services s.r.o. (Café Therapy, Charity shop). Činnost sdružení dnes zabezpečuje 142 stálých zaměstnanců a na 40 externistů.

I přes mnoho potíží a nezdarů můžeme **rok 2007 považovat za úspěšný**. Nejen v tom smyslu, že se nám podařilo získat **finanční prostředky pro základní provoz** programů, ale zajistili jsme také další zdroje, které jsme účelně investovali do základního materiálně-technického zabezpečení, vzdělávání, prohloubení odborné koncepce péče, zahraniční spolupráce a dalších aktivit.

Z pohledu odborného je pak jednoznačné, že se sdružení **podařilo udržet kvalitní a efektivní služby, které ho profesně staví na evropskou úroveň**, což dokazují nejen konkrétní výsledky naší práce, účast na plánování a realizaci vládní politiky, ale také naše aktivní působení v rámci evropských projektů.

KLÍČOVÉ CÍLE O. S. SANANIM

- **Poskytování efektivní, profesionální pomoci osobám ohroženým drogovou závislostí** v síti programů a služeb, které tvoří komplexní systém prevence, péče, léčby a resocializace.
- **Profesionalizace poskytovaných služeb** a rozvoj systému v oblasti poskytovaných specifických služeb.
- **Spolupráce** na místní i centrální úrovni při plánování a realizaci protidrogové politiky včetně zahraniční spolupráce a změny pohledu veřejnosti na problematiku drogových závislostí.
- **Vzdělávání** laiků, profesionálů a paraprofesionálů v oblasti drogových závislostí.

FINANCOVÁNÍ A KONTROLA

Realizace všech programů a provoz zařízení jsou přibližně ze **75 % finančně podporovány státními dotacemi a dotacemi krajů či obcí**. Ostatní prostředky, tedy asi 25 %, sdružení získává od soukromých subjektů, vlastní

činností a v neposlední řadě také od českých a zahraničních nadací, fondů a programů. Na financování zdravotní péče ve Specializovaných ambulantních službách CADAS **se částečně podílí i Všeobecná zdravotní pojišťovna**, její úhrady však pokrývají pouze 19 % rozpočtu zařízení. Smlouva s ní byla i v r. 2007 naší jedinou uzavřenou smlouvou se zdravotní pojišťovnou.

Od počátku své existence SANANIM zachází se státními dotacemi průhledně a zodpovědně a snaží se poskytovat maximálně profesionální a efektivní služby. **Účetnictví sdružení prochází každoročně auditem** a v r. 2007 se také podrobilo několika státním kontrolám. Stabilní, adekvátní a kontinuální financování však zůstává i nadále klíčovým problémem ovlivňujícím každodenní provoz a zejména rozvoj organizace.

Pozitivně hodnotíme naši relativně **vyšší úspěšnost v získávání grantů na projekty z Evropských strukturálních fondů**. V r. 2007 jsme realizovali šest samostatných projektů a dalšího se účastníme jako partneři. Vzhledem k ukončení financování většiny z nich (čtyři byly zaměřeny na rozvoj nových služeb) a k neexistujícímu systému následného financování máme velkou obavu, zda je budeme moci udržet. Za zvlášť důležité považujeme pokračování těch, které si v síti služeb okamžitě našly své místo.

SPOLUPRÁCE

Za klíčovou podmínku udržení sítě služeb i dalšího rozvoje sdružení považujeme zejména těsnou spolupráci **se státním sektorem a samosprávou** a rozvoj našich zahraničních aktivit. Nepodceňovali jsme však ani spolupráci s **nestátní sférou**. Aktivně jsme se účastnili činnosti **Asociace nestátních organizací A. N. O.**, a to jak v řídicích orgánech, tak v jednotlivých sekcích. V odborné oblasti se zaměstnanci sdružení aktivně podílejí na činnosti různých profesních subjektů jako např. **Společnosti pro návykové nemoci ČLS JEP**.

V rámci realizace jednotlivých odborných programů a služeb úzce spolupracujeme s řadou **státních odborných zařízení** (např. PL Červený Dvůr, PL Bohnice, Oddělení pro závislosti Apolinář, FN Plzeň) i nestátních organizací, jako jsou Podané ruce, TK Nová Ves, TK Sejšek, DROP IN apod. Sdružení také samo nebo ve spolupráci s jinými subjekty pořádá různé vzdělávací aktivity a poskytuje odborné stáže.

Také v r. 2007 jsme se pokoušeli o **rozvoj spolupráce s komerčním sektorem**. Je však zřejmé, že současné legislativní podmínky a všeobecný postoj veřejnosti (a tím i soukromého sektoru) k drogovým závislostem jsou limitujícím prvkem. Naše partnery v této oblasti s poděkováním jmenujeme na jiném místě této zprávy.

Zahraniční spolupráci i nadále považujeme za prostor pro získávání nových zkušeností a čerpání prostředků na rozvojové aktivity, na které není dostatek domácích zdrojů. **Dnes však rovněž představuje oblast, kde můžeme nabízet pomoc** a relativně dlouholeté zkušenosti. O zahraničních aktivitách v r. 2007 se stručně zmiňujeme v jiné části této zprávy.

VALNÁ HROMADA A SPRÁVNÍ RADA SDRUŽENÍ

V r. 2007 mělo sdružení **34 řádných členů**, z nichž většina se pravidelně účastní valné hromady svolávané předsedou sdružení v prosinci. Kromě standardních úkolů (změny stanov, schvalování rozpočtu atd.), valná hromada řešila zejména otázky spojené s organizačními změnami a rozvojem organizace. V prosinci 2007 se také doplnily **správní a kontrolní orgány** sdružení.

Správní rada se sešla na čtyřech řádných jednáních, na nichž projednala především koncepční a ekonomické záležitosti, organizační změny, plány na finanční krytí, mzdovou politiku a PR sdružení.

KANCELÁŘ SDRUŽENÍ; MANAGEMENT

Management organizace a sekretariát sdružení v současné době **zabezpečují ekonomický, personální a administrativní servis, koordinaci** aktivit jednotlivých zařízení a veškeré smluvní vztahy. Kancelář sdružení je zodpovědná za **rozvoj mezinárodních aktivit** a řízení několika mezinárodních projektů, **public relations a sponzorský program** (ve spolupráci s Drogovým informačním centrem), **personální politiku** a také za veškeré **investiční akce** sdružení.

Stabilním prvkem v organizační struktuře jsou odborní ředitelé, tvořící mezičlánek mezi vedením a jednotlivými zařízeními.

TECHNICKO-HOSPODÁŘSKÉ ZABEZPEČENÍ SDRUŽENÍ

Všechna zařízení jsou dnes **relativně dostatečně technicky a materiálně zabezpečena**, jsou komunikačně propojena internetovou sítí a mají elektronické adresy.

V posledních letech se však ukazuje, že některá zařízení již nevyhovují prostorově, a to zejména vzhledem k nárůstu počtu klientů (Kontaktní centrum) či nárůstu specifické klientely se specifickými potřebami (Denní stacionář a jeho program pro matky s dětmi). Již delší dobu hledáme řešení, avšak bez úspěchu.

Vzhledem k tomu, že v rámci existujících dotačních titulů nelze získat investiční prostředky, **jako zásadní problém se ukazuje také postupné chárání hmotného investičního majetku**, který je nezbytný k realizaci části našich projektů a k zabezpečení základních aktivit (např. auta, technické zařízení kuchyní, kanceláře atd.).

EKONOMIKA A ADMINISTRATIVA

V systému ekonomického fungování nedošlo k zásadním změnám a celý proces **je zabezpečen standardními mechanismy**. Všechna ekonomická data podléhají průběžné kontrole a prvotní účetní doklady jsou po měsíčním zúčtování k dispozici pro finanční řízení a kvalifikovanou kontrolu. Ekonomika a účetnictví se řídí podrobným ekonomickým předpisem a řadou předpisů interních. Administrativu sdružení zpracovává sekretariát sdružení a řídí se také podrobnými vnitřními předpisy.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Systém finančního hodnocení pracovníků, který by adekvátně zohledňoval jejich vzdělání, další vzdělávání, iniciativnost a tvořivost, **nemohl být bohužel uveden v plné míře do praxe ani v tomto roce**, vzhledem k velmi nízkým dotacím na mzdové prostředky. Tato skutečnost personální práci velmi omezuje. Nicméně se podařilo udržet trend, který upřednostňuje profesní růst v rámci organizace a umožňuje postup pracovníka v systému našich zařízení.

Systém vnitřního vzdělávání pracovníků se již stabilizoval; pravidelně např. probíhá úvodní kurz pro nové zaměstnance, stáže v jednotlivých programech, klinické dny a bálintovské semináře. Všechny týmy pracují pod vnější i vnitřní supervizí.

CERTIFIKACE

Certifikáty odborné způsobilosti získala v předchozích letech všechna zařízení, která o ně mohla s ohledem na existující standardy požádat; v r. 2007 byla certifikována Ediční činnost v oblasti primární prevence a Vzdělávací programy v oblasti specifické primární prevence. Mimo certifikační proces nadále zůstávají některé služby a programy (např. práce ve věznicích, informační služby, zaměstnávání klientů), které jsou z našeho pohledu nedílnou součástí sítě služeb, protože např. oslovují cílové skupiny, jež nejsou v kontaktu s jinými službami systému péče a léčby.

Cíle sdružení a jejich naplňování v roce 2007

Loňský rok byl opět obdobím, ve kterém se **přes zásadní problémy s financováním jednotlivých zařízení podařilo v rámci sdružení v plné míře provozovat komplexní systém péče o drogově závislé**. Tento rok byl pro nás významný také tím, že se SANANIM i nadále rozvíjel jako vysoce profesionální organizace, a to jak v oblasti péče o klienty, tak v oblasti managementu.

KLÍČOVÉ CÍLE, JEJICH NAPLNĚNÍ A VÝZNAMNÉ ÚSPĚCHY V ROCE 2007

V OBLASTI POSKYTOVANÝCH SLUŽEB:

Provozování sítě programů a služeb a udržení jejich dosavadní nabídky a rozsahu:

- Za zásadní lze považovat skutečnost, že se **podařilo udržet nejen rozsah existujících služeb, ale také jejich kvalitu a efektivitu** včetně provázanosti jednotlivých prvků systému.
- Za úspěch, mimo jiné, považujeme také
  - stoupající návštěvnost všech provozovaných serverů (Internetové primární prevence www.primarniprevence.cz, Drogové poradny www.drogovaporadna.cz, Drogového informačního serveru www.drogovyserver.cz a portálu www.sananim.cz);
  - kvalitní realizaci projektů podpořených ESF;
  - podpůrné PR a fundraisingové aktivity.

Zajištění sítě programů a služeb:

- Právní projekt **Zvýšení povědomí o právech uživatelů služeb pro osoby závislé na návykových látkách, který** probíhal v r. 2007, byl podpořen z prostředků Evropského sociálního fondu, rozpočtu České republiky a rozpočtu hl. m. Prahy. Jeho cílem bylo zvýšit jednak informovanost poskytovatelů služeb-zaměstnanců o. s. SANANIM o právech klientů a jednak informovanost samotných klientů o jejich právech i povinnostech.
- **Pracovní programy pro zkvalitnění doléčování osob závislých na návykových látkách a lepší uplatnění při návratu do společnosti a na trh práce** probíhaly v letech 2006 až 2007; projekt byl podpořen z prostředků ESF, rozpočtu ČR a rozpočtu hl. m. Prahy. Cílem bylo poskytnout indikovaným klientům chráněná pracovní místa, která je připraví na zaměstnání na běžném pracovním trhu.
- Projekt **Pracovní a sociální agentury**, zaměřený na zlepšení životní situace bývalých uživatelů návykových látek prostřednictvím úspěšného uplatnění na trhu práce, vznikl na základě dlouholetých zkušeností o. s. SANANIM s léčbou, doléčováním a resocializací uživatelů návykových látek a jejich reintegrací do společnosti. Do 31. 8. 2007 byl podpořen z prostředků ESF, rozpočtu ČR a rozpočtu

hl. m. Prahy a tvořil důležitý článek mezi léčbou klientů a jejich zdárným přechodem do normálního života.

- Rozšíření nabídky o telematické služby **Promile INFO** a **Alkotest**.
- V jednotlivých zařízeních o. s. SANANIM se dařilo rozvíjet **služby pro specifické cílové skupiny**.
- K dalším významným aktivitám patří: tisková beseda k Mezinárodnímu dni proti zneužívání drog a nezákonnému obchodování s nimi, uspořádání národní kvalifikace pro Homeless World Cup v pouličním fotbale bezdomovců včetně účasti na něm a pořádání tradičních Hrnčířských trhů na Kampě.

Spolupráce při plánování a realizaci protidrogové politiky

- Lze konstatovat, že v r. 2007 byla až na několik výjimek naše spolupráce s centrálními orgány a samosprávou nadále na velmi dobré úrovni; sdružení se také velmi aktivně podílí na této spolupráci v rámci aktivit střešní organizace A. N. O.

Profesionalizace poskytovaných služeb

- Již několik let se navzdory finančním limitům **daří zabezpečit systém vnitřního a vnějšího vzdělávání** (např. nových pracovníků) a stejně tak vzdělávání ve specifických činnostech (terapeutické komunity atp.).
- Soustavnou podporu věnujeme odbornému růstu týmů i jednotlivců prostřednictvím specializovaného vzdělávání. Rezervy vnímáme zejména v oblasti hodnocení kvality a ve standardizaci rozličných metod a technik poskytovaných služeb.
- V plném rozsahu se uskutečnil vzdělávací program podpořený z ESF, který se skládal z Kurzu a letní školy drogového poradenství, Kurzu a letní školy terapeutických komunit a intenzivní Letní školy případové práce.
- Řada našich zaměstnanců dokončila vysokoškolská studia, složila rigorózní či atestační zkoušky a úspěšně absolvovala výcvik v oblasti managementu, terapie a léčby závislostí.

Odborné zabezpečení poskytovaných služeb

Mezi klíčová odborná témata roku 2007 patřilo zejména

- řešení situace v nízkoprahových službách, kde zájem o jednotlivé služby již dlouhodobě přesahuje kapacitu jednotlivých zařízení;
- zajištění provázanosti služeb jednotlivých zařízení a programů a jejich dostupnosti pro klienty;
- uplatnění zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Za významnou považujeme také skutečnost, že všechny týmy pracovaly pod kvalitní interní i externí supervizí.

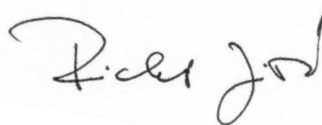
TECHNICKO-ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ:

Technické zabezpečení

- Zejména díky Nadaci České spořitelny jsme v r. 2007 mohli **pokračovat v revitalizaci objektů hospodářského dvora TK Karlov**; byla dokončena III. fáze oprav vnitřních komunikací a proběhla III. fáze opravy objektu Hájenka.
- Bylo dokončeno nezbytné provozní a technické vybavení objektu Školská 30.
- Podařilo se udržet relativně kvalitní materiální zabezpečení sdružení jako celku.

Organizační a ekonomické zabezpečení

- Zabezpečení managementu a vnitřní i vnější komunikace včetně rozvoje zahraničních aktivit je podle vyjádření správní rady uspokojivé. Vzhledem k rozsahu a širokému spektru činnosti sdružení jsme však plánovali nezbytné **rozšíření a restrukturalizaci managementu** organizace, což nám především finanční limity v r. 2007 neumožnily.
- Vzhledem k rostoucí administrativní a ekonomické agendě související s neadekvátním systémem financování byla také připravena restrukturalizace ekonomického systému, avšak stejně jako v předchozím případě se zejména kvůli omezeným financím nepodařilo **plánované změny uskutečnit**.

Mgr. Jiří Richter
výkonný ředitel

NA ČINNOSTI O. S. SANANIM SE V ROCE 2007 PODÍLELI

Ambrož Marcel
Audrlický Jan
Bendová Martina
Beranová Dagmar
Bíliková Monika
Burová Petra
Cardová Alena
Cimbura Roman
Čadilová Hornová Jana
Černohorská Kateřina
Čtrnáctá Štěpánka
Dočekal Ondřej
Doležal Jan
Doležalová Lucie
Domská Klára
Drábek Miroslav
Dyntarová Johana
Řurišová Alena
Folíř Patrik
Formánková Eva
Geblerová Eva
Golubyeva Světlana
Grossmanová Terezie
Gwozdziwicz David
Christodulu Niké
Hampeisová Olga
Hanzal Pavel
Harbáčková Marcela
Helus Jiří
Hellerová Danuše
Herzog Aleš
Hettner Vladimír
Horvát Milan
Horyna Dan
Hovorka Jan
Hrůzová Vlastimila
Huk Martin
Hulík Martin
Indráková Ivana
Janeš Ivan
Janoušková Olga
Jonák Michal
Jonášová Iveta
Justinová Jana
Kabátek Aleš
Kabátková Petra
Kalina Kamil
Kalužiková Miroslava
Karel Jan
Karlova Zuzana

Klozíková Eva
Kolářová Sylva
Kolenatá Olga
Koryntová Gabriela
Kožený Josef
Kožený Václav
Král Jaromír
Krejčí Petr
Krejčík Martin
Křížová Marie
Kubičková Petra
Kuda Aleš
Kudová Olina
Luczewský Tomáš
Lukavský Kamil
Makovská Dolanská Pavla
Marečková Jana
Maxová Veronika
Matula Michal
Mazur Bohumil
Memey Alexander
Měchyřová Petra
Minařík Jakub
Motyčková Veronika
Nedvěd Tomáš
Nováková Věra
Orlíková Barbora
Pastorková Hana
Pešatová Ivana
Pešek David
Pěčová Dana
Porubský Peter
Preslova Ilona
Prombergerová Silvie
Převorovský David
Příhodová Alena
Putnová Jana
Raunigr Pavel
Rektor Tomáš
Richter Jiří
Richterová Těminová
Martina
Řezníčková Markéta
Sadílková Míla
Simonová Lucie
Skořepová Hana
Sládková Barbora
Strnad Martin
Šedivý Josef
Šefránek Martin

Šilarová Vilma
Šimková Lenka
Šíp Jan
Škuta Filip
Šmíd Petr
Šrámková Jaroslava
Štolcová Lucie
Švec Josef
Termer Aleš
Toufarová Marie
Toušová Jiřina
Vácha Petr
Vejrych Tomáš
Veis Štěpán
Větrovce Martin
Volný Jiří
Voříšková Eva
Wankeová Věra
Weber Kamil
Zachariáš Miroslav
Zikmundová Martina
Zeithammerová Lucie
Zogatová Kamila
Žufničková Monika

SPOLUPRACUJÍCÍ ODBORNÍCI

MUDr. Adameček David
Altmannová Petra
prim. MUDr. Binder Tomáš, CSc.
PhDr. Broža Jiří
MUDr. Čižecká Jitka
Dědič Adam
Bc. Dostálová Radana
MUDr. Doul Bohumil
prim. MUDr. Dvořáček Jiří
Fiřtová Věra
Mgr. Gajdošíková Hana
Harbáček Slavomír
MUDr. Hlaváčková Olga
plk. Horák Ivan
PhDr. Hrnčířová Alena
PaedDr. Chytrý Michael
Mgr. Janýšková Nina
MUDr. Jeřábek Petr, Ph.D.
Kirschová Kamila
MUDr. Kubů Pavel
MUDr. Kudrle Stanislav
MUDr. Kuntová Alena, Ph.D.
PhDr. Libra Jiří
prim. MUDr. Lukešová Jaroslava
doc. PhDr. Miovský Michal, Ph.D., a tým
Centra adiktologie, 1. LFUK v Praze
Nováková Alexandra
MUDr. Nýdl Jan
MUDr. Pekárková Gita
MUDr. Páleníček Tomáš
Palowská Věra
Pátková Vladimíra
Mgr. Petrošová Blanka
MUDr. Pohořská Jitka
prim. MUDr. Popov Petr a tým Apolináře
Přibová Jana
MUDr. Randák Dušan
Mgr. Rozumková Helena
MUDr. Řehák Vratislav
Mgr. et Ing. Staniček Jiří
Mgr. Struková Danuše
JUDr. Ing. Svatošová Helena
PhDr. Šikl Jan, Ph.D.
Mgr. Švajner Ivo
Bc. Tušjaková Lucie
MVDr. Vávra Miloš
Mgr. Vobořil Jindřich, Pg. Dip.
RNDr. Vodňanská Jitka
MUDr. Záborský Tomáš
Mgr. Ženíšková Jana

SPOLUPRACUJÍCÍ NNO A DALŠÍ ORGANIZACE A ZAŘÍZENÍ

Advaita, o. s.
Apolinář – oddělení léčby závislostí VFN
Praha 2
A. N. O.
Art Language, o. s., Ateliér Alf
Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika
1. LF a VFN UK v Praze
ČČK Písek
Člověk v tísni, Jeden svět
Divadlo 90, Život 90, o. s.
Dobrovolnické centrum Kladno
Drop in, o. p. s.
Fokus Praha
Host, o. s.
INEX, sdružení zahraničních dobrovolníků
Interní ambulance Paracelsum
Kojenecký ústav Praha 4
Krizové a kontaktní centrum Prevent, o. s.,
Strakonice
Laxus, o. s.
Mateřská škola Čimelice
Mateřská škola speciální Praha 8
Podané ruce, o. s.
Poradna drogové prevence, Vazební věznice
Praha-Ruzyně
Právní poradna A. N. O.
Prev-Centrum, o. s.
Progressive, o. s.
Psychiatrická klinika FN Plzeň
Psychiatrická léčebna Bílá Voda
Psychiatrická léčebna Bohnice
Psychiatrická léčebna Červený Dvůr
Resocializační středisko Český Těšín
Romodrom, o. s.
Společnost pro návykové nemoci ČLS JEP
Střep, o. s.
SUR, sdružení pro vzdělávání v psychoterapii

SANANIM V ČÍSLECH

SANANIM poskytl v r. 2007 služby 6112 klientům-uživatelům, jejich 859 rodinným příslušníkům a partnerům a v péči různých zařízení bylo 132 dětí matek přijatých do léčby.

Každý den včetně sobot a nedělí jsme zaznamenali 208 kontaktů s klienty a v našich zařízeních disponujících lůžky bydlelo v průměru denně 59 klientů.

Pokud položíme všechny injekční stříkačky vyměněné našimi zařízeními za sebe, vytvoříme řadu dlouhou 125 kilometrů.

TP – Terénní programy
 TP ROM – Romský terénní program
 KC – Kontaktní centrum
 CADAS – Specializované ambulantní služby
 DST – Denní stacionář
 TKK – Terapeutická komunita Karlov
 TKN – Terapeutická komunita Němčice
 DC – Doléčovací centrum
 DC MAT – Doléčovací centrum pro matky s dětmi
 PPR – Poradna pro rodiče
 COKUZ – Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem
 PSA – Pracovní a sociální agentura
 DIC – Drogové informační centrum

POČTY KLIENTŮ A VÝKONY

	TP	TP ROM	KC	CADAS	DST	TKK	TKN	DC	DC MAT	COKUZ	PSA	PPR
Počet klientů uživatelů	1 660	293	2 762	329	294	65	50	138	22	350	128	21
Děti v léčbě s matkou	0	0	0	0	96	21	0	0	15	0	0	0
Průměrný věk uživatelů	27,5	26,5	28	29	28	26 (matky) 20 (mladiství)	31,5	28	27	28	29	N
Počet rodinných příslušníků a blízkých osob	—	88	8	39	222	135	43	36	18	42	0	228
Počet kontaktů	27 832	4 911	28 003	3751	5 438	0	0	2 817	1 022	1 262	471	720
Lůžkodny	0	0	0	0	0	8 625	6 148	4 425	2 363	0	0	0
Individuální poradenství (po 0,5 hod.)	461	111	1 257	1 182	1 620	2 814	1 618	2 025	512	1 618	902	1 192
Skupinová terapie (po 1,5 hod.)	80	36	6	52	992	1 092	773	257	257	34	0	0
Rodinná terapie (po 1,5 hod.)	0	0	18	17	138	187	75	10	4	17	0	66
Rodičovská skupina (po 1,5 hod.)	0	0	0	0	49	12	14	16	16	0	0	31

NEUŽIVATELÉ (RODIČE A PARTNEŘI)

	TP	TP ROM	KC	CADAS	DST	TKK	TKN	DC	DC MAT	COKUZ	PPR	Celkem
2005	N	70	38	16	158	113	29	42	6	11	—	483
2006	N	61	25	8	178	135	34	40	14	8	125	628
2007	N	88	8	39	222	135	43	36	18	42	228	859

TELEMATICKÉ SLUŽBY

Telefonické poradenství	2101
Internetové poradenství	2475
Unikátní návštěvy stránek	245 038

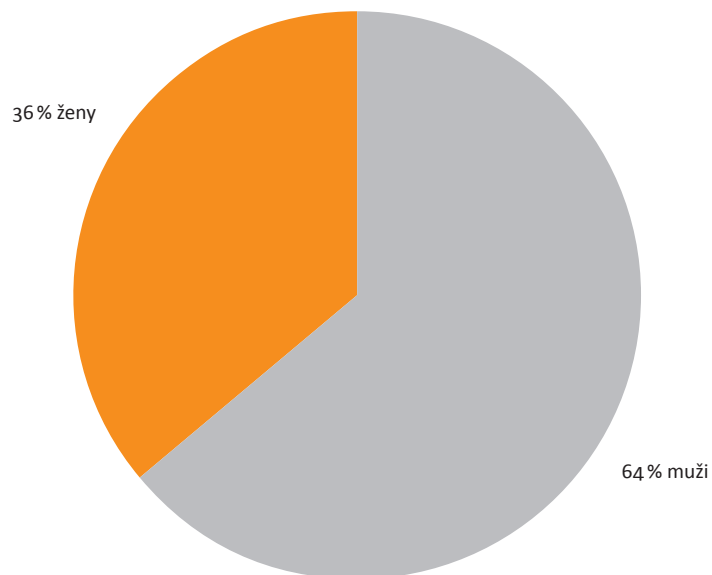
POČET KLIENTŮ-UŽIVATELŮ V PĚČI NAŠICH ZAŘÍZENÍ V MEZIROČNÍM SROVNÁNÍ

	TP+TP ROM	KC	CADAS	DST	TKK	TKN	DC+ DC MAT	COKUZ	PSA	PPR	Celkem
1999	328	1 480	0	204	22	41	91	0	0	0	2 166
2000	1 045	1 945	0	237	44	42	194	0	0	0	3 507
2001	1 298	2 386	0	273	43	48	142	0	0	0	4 190
2002	1 577	2 878	0	239	47	54	262	0	0	0	5 057
2003	1 954	2 069	38	265	57	48	220	0	0	0	4 651
2004	1 574	2 234	120	329	56	49	221	0	0	0	4 583
2005	1 548	2 394	185	349	55	45	171	158	0	0	5 063
2006	1 316	2 226	290	358	66	44	162	153	87	0	4 702
2007	1 953	2 762	329	294	65	50	160	350	128	21	6 112

POČTY INJEKČNÍCH SETŮ VYDANÝCH TERÉNNÍMI PROGRAMY A KONTAKTNÍM CENTREM V LETECH 1997–2007

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
TP + TP ROM	83 190	95 286	117 782	196 858	244 629	166 085	213 138	212 208	280 441	324 626	277 647
KC	172 574	150 547	248 613	339 009	370 851	297 707	359 771	571 830	760 602	815 865	823 612
Celkem	255 764	245 833	366 395	535 867	615 480	463 792	572 909	784 038	1 041 043	1 140 491	1 101 259

POMĚR UŽIVATELÉ – UŽIVATELKY V ZAŘÍZENÍCH SANANIM

PRIMÁRNÍ DROGA KLIENTŮ

	TP + TP ROM	KC	CADAS	DST	TKK	TKN	DC + DC MAT	COKUZ
Heroin	274	345	111	44	3	21	38	75
Subutex	651	391	90	33	7	0	3	58
Pervitin	393	851	82	174	55	22	91	190
Kokain/crack	0	0	0	2	0	0	0	4
Ostatní	3	92	24	21	—	6	—	13
Křížená závislost	550	621	—	20	—	1	—	—

Terénní programy (TP)

Jsou nízkoprahové zařízení, které se zaměřuje především na práci s uživateli drog na otevřené drogové scéně na frekventovaných místech v centru Prahy.

Klienty TP jsou intravenózní uživatelé drog z otevřené drogové scény, a to jak příslušníci majoritní společnosti, tak příslušníci menšin (Romové, Slováci a další cizinci, především ruskojazyční).

Otevřená drogová scéna, kde TP pracují, je situována na Hlavním nádraží a v okolí stanice metra Muzeum. Kromě toho terénní pracovníci působí rovněž v sídlištní lokalitě Prahy 13, kde je drogová scéna spíše uzavřená.

Počet kontaktů s klienty se po prudkém nárůstu v r. 2003 ustálil a pravidelně přesahuje 25 000 kontaktů ročně, což představuje maximum kapacity programu. V r. 2007 profesionální terénní pracovníci pracovali denně v průměru se 113 klienty a distribuovali 552 injekčních setů. Takto vysoký počet klientů omezuje prostor pro poradenství a zvyšuje stres pracovníků i klientů samotných.

K ÚSPĚCHŮM PROGRAMU V R. 2007 PATŘÍ:

- Udržení pravidelného kontaktu s olašskými Romy a ruskojazyčnými klienty, kteří tvoří poměrně uzavřené skupiny a většinou nejsou ve styku s žádnou jinou institucí.
- Klienti jsou dobře informováni o možnostech následné péče, zásadách harm reduction, rizicích spojených s užíváním drog atd. Terénní pracovníky respektují – v r. 2007 došlo k osmi případům agrese klienta vůči pracovníkovi, a to pouze slovní.
- Uskutečnění výzkumu HIV/AIDS mezi ruskojazyčnou klientelou, na kterém terénní pracovníci spolupracovali s Centrem adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty a Všeobecné fakultní nemocnice UK v Praze a který umožnil zapojit do programu další uživatele z této skupiny, již se věnovali dva ruskojazyční terénní pracovníci.

Tým tvořilo 14 pracovníků (celkem na 7,4 úvazku). Všichni se částí svého úvazku podíleli na přímé práci s klienty na ulici. Do října 2007 tým vedl Martin Větrovec, který se poté stal odborným ředitelem o. s. SANANIM pro nízkoprahová zařízení. Vedení týmu převzal ing. Aleš Herzog.

FAKTA O RUSKOJAZYČNÝCH UŽIVATELÍCH

V letech 2006 až 2007 přišlo do kontaktu s TP přibližně **70 ruskojazyčných uživatelů**, většinou z Běloruska, Gruzie, Ukrajiny, Ruska, Dagestánu, Arménie, Čečenska a Litvy.

- Nejčastěji užívanými drogami jsou **subutex a pervitin**. Heroin neberou proto, že z jiných zemí byli zvyklí na podstatně kvalitnější. Pervitin užívají spíše ti, kdo pracují. Starší uživatelé se naučili brát drogy doma, uživatelé mladší a uživatelé pervitinu až v ČR.
- **Nejsou bezdomovci** – obvykle bydlí společně v pronajatých bytech a ubytovnách.
- Často se živí **drobnými krádežemi a prací načerno**.
- **Drogu si dokážou aplikovat injekčně v duchu zásad HR**; část z nich se to naučila během služby v sovětské armádě.

Jejich **rizikové chování** se projevuje především užíváním nefiltrované drogy, užíváním velkých dávek pervitinu, rizikovou aplikací (např. do krku) a provozováním nechráněného sexu (jejich partnery jsou převážně rusky mluvící ženy, které nevědí, že jejich partneři berou drogy, s TP nejsou v kontaktu).

Počet klientů	Počet kontaktů	HR	Poradenství (hod.)	Vydané injekční sety
1 660	27 832	26 010	336	252 169

Romský terénní program **(TP ROM)**

Kromě běžného výměnného programu a navazování romské klientely, s cílem zintenzívnit práci s ní v osobním kontaktu, se zaměřuje také na poradenství a asistenční služby přímo v komunitě a práci v rodině.

Terénní práce probíhaly v pondělí a čtvrtek od 14.00 do 19.00 hodin na veřejných prostranstvích především v centru Prahy. Pracovníci docházeli po dohodě také konzultovat do rodin.

K ÚSPĚCHŮM PROGRAMU V R. 2007 PATŘÍ:

- Ochota romských injekčních uživatelů drog komunikovat i s neromskými terénními pracovníky a vyhledávat také jiné služby v rámci systému péče (detoxifikaci, psychiatrickou ambulanci). To se podařilo díky smíšeným týmům, jejichž zkušenosti využívají při práci s Romy i další pražské terénní programy.
- Personální zajištění terénní práce dvěma romskými pracovníky v pravidelném čase a na stálých místech, včetně asistenční služby (doprovod klientů k lékaři, do substitučního programu apod.).
- Navázání kontaktu s větším počtem romských rodin.

V týmu působili dva pracovníci (oba na poloviční úvazek). Vedoucím týmu je vedoucí Terénních programů SANANIM (viz Terénní programy SANANIM).

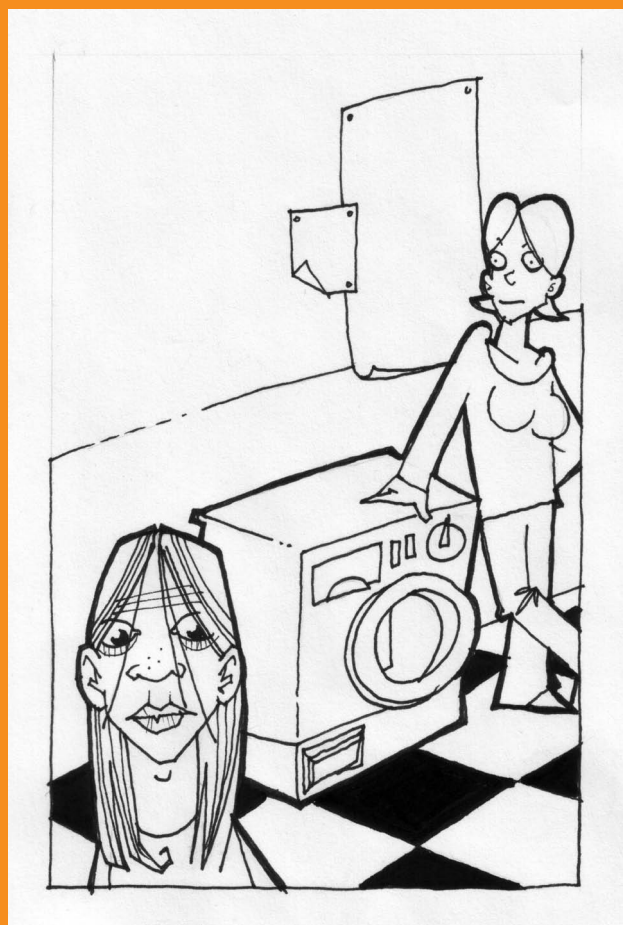
FAKTA O ROMSKÝCH INJEKČNÍCH UŽIVATELÍCH DROG

- *Bydlí ve vlastním bytě nebo u rodičů a na Hlavní nádraží směřují za výdělkem nebo si sehnat drogy.*
- *Injekční uživatelé mezi olašskými Romy jsou většinou bez zaměstnání a pobírají sociální dávky. Jejich vztah k TP je velmi odměřený.*
- *Část injekčních uživatelů z řad Rumungerů pracuje (legálně i ilegálně) a k tomu pobírají sociální dávky.*
- *Mají zájem o injekční sety a kyselinu, nechtějí kondomy, s výjimkou uživatelů, které prostituuji – část z nich využívá TP jako zdroj kondomů a těhotenských testů.*
- *Současný práh léčebných zařízení je pro ně příliš vysoký.*
- *Část uživatelů (zejména olašští Romové) kouří heroin z alobalu.*
- *Postoj k bezpečnému brání zastávají vcelku vstřícný, jsou však konzervativní – kopírují chování toho, kdo je naučil brát. Návzik bezpečného brání je tím limitován.*
- *Výrazná část byla při nástupu do vězení nebo pokusu o vstup do substitučního programu testována na HIV, HVB a HVC.*

Počet klientů	Počet kontaktů	HR	Poradenství (hod.)	Vydané injekční sety
293	4 911	4 590	110	25 478

Kontaktní centrum (KC)

Je nízkoprahové zdravotnické zařízení, které uživatelům návykových látek starším patnácti let a jejich blízkým poskytuje především zdravotní, sociální a právní pomoc, a to i anonymně.

Klienti jsou uživatelé návykových látek starší patnácti let (experimentátoři, problémoví uživatelé či osoby se střední až těžkou závislostí) a také jejich rodiče, příbuzní, přátelé, partneři a známí.

Návštěvnost KC je stále vysoká. V zimních měsících přišlo denně v průměru 92 klientů; nejvíce (136) jich bylo 13. března. Tento nárůst představuje enormní přetížení po stránce personální i prostorové. Krizovým řešením bylo omezení provozu KC a omezení služby praní. Ve druhém pololetí r. 2007 počet kontaktů poklesl na **77 klientů denně, což představuje hranici kapacity KC.**

K ÚSPĚCHŮM PROGRAMU V R. 2007 PATŘÍ:

- Počet hodin poskytnutého individuálního poradenství vzrostl oproti r. 2006 o 91 hodin na 629 hodin (tj. 1257 výkonů). Poskytování kvalitních informací o harm reduction vedlo ke snížení požadavků na ambulantní ošetření.
- Kvalitní navázání klientů na výměnný program KC. Přestože počet kontaktů klesl, objem vyměněného injekčního materiálu se nezměnil.
- Nárůst počtu provedených testů na HIV (z 56 v r. 2006 na 77 v r. 2007). Uvědomujeme si důležitost screeningových vyšetření, a proto se zejména při ošetření v ordinaci snažíme klienty k testům motivovat.
- Mezi klienty bylo provedeno rozsáhlé dotazníkové šetření. Cílová skupina byla sledována podle věku, pohlaví, užívané drogy, bydliště, způsobu bydlení a využívaných služeb.

Poradenská linka evidovala téměř 4 telefonáty denně. Ve srovnání s předchozím rokem vzrostl počet rodičů (zejména matek) žádajících o radu ohledně dětí užívajících drogy.

Tým pod vedením Petera Porubského tvořilo 14 pracovníků (celkem na 8,25 úvazku).

FAKTA Z DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ KC

Průměrný věk klientů je 28 let. Mužů dochází do KC dvakrát víc než žen. Nejvíce klientů – 75% – je z Prahy, 11% ze Středočeského kraje, zbytek tvoří klienti z jiných oblastí ČR a Slovenska.

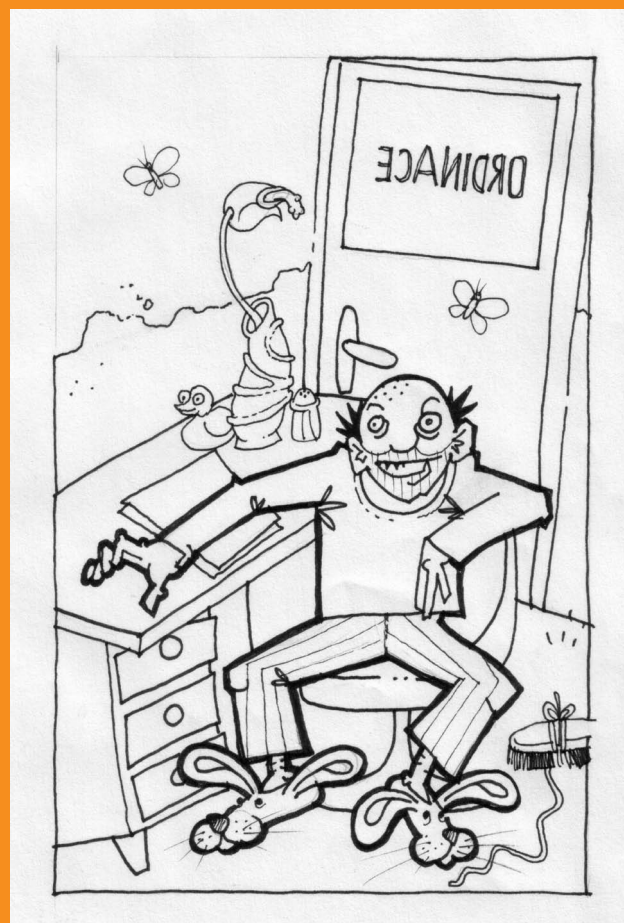
Pervitin jako primární drogu uvádí třetina klientů, další třetina uvádí opiáty (subutex nebo heroin). Poslední třetinu tvoří klienti, kteří užívají subutex i pervitin. Polovina klientů má kde bydlet (u rodičů, ve vlastním bytě nebo v pronájmu), čtvrtina bydlí ve squatu a další čtvrtina je bez domova nebo bydlí v cizích bytech (v tzv. toxibytech, varnách apod.). Bezdomovec-tví klientů je vzhledem k jejich stabilizaci a resocializaci výrazným rizikovým faktorem.

Průzkum se uskutečnil ve dnech 27. března až 13. dubna 2007. Šlo o průřezovou studii, tj. dotazník byl distribuován všem klientům, kteří v těchto dnech KC navštívili; 400 klientů ho vrátilo vyplněný. Sledován byl věk, pohlaví, bydliště, doba užívání návykových látek, primární droga, způsob bydlení, služby, které klient v KC využívá, frekvence návštěv a využívání dalších programů pro uživatele drog v Praze.

Počet klientů	Počet kontaktů	HR	Poradenství (hod.)	Telefonické poradenství (počet hovorů)	Vydané injekční sady
2 762	28 003	20 357	665	1 352	823 612

Specializované ambulantní služby **CADAS**

*Jsou nestátní zdravotnické zařízení,
které uživatelům návykových
látek poskytuje ambulantní
psychiatrickou léčbu a ambulantní
substituci a detoxifikaci. Jako jediné
v o. s. SANANIM má uzavřenou
smlouvu s VZP.*

Pro klienty CADASu je typická vysoká komorbidita užívání psychotropních látek s jiným duševním onemocněním a nadužívání benzodiazepinů, které rovněž představuje vážný problém.

Programy ambulantní psychiatrické léčby

Počet klientů ve srovnání s r. 2006 vzrostl. Do programu docházelo 174 klientů-uživatelů drog a 39 klientů-neuživatelů, většinou jejich blízkých. Část byla paralelně v péči jiného zařízení, část byli stabilizovaní klienti v extenzivním kontaktu pouze s CADASem.

Substituční a detoxifikační program

Nárůst počtu klientů, oproti r. 2006 asi čtvrtinový, se týkal především těch, kteří jsou v krátkodobé péči. V dlouhodobé substituční léčbě se vytvořilo jádro plně stabilizovaných, sociálně integrovaných klientů, vyžadujících minimum psychiatrické péče.

Program dlouhodobé ambulantní detoxifikace ukončilo úspěšně 65 % klientů (plně abstinuje 45 %, do léčby nebo do jiného programu nastoupilo necelých 10 %).

Přechodná a jednorázová substituce (23 % klientů) vychází vstříc potřebám klientů zajistit substituci do nástupu do léčby apod. Klienti této části programu jsou obvykle přijímáni na základě žádosti jiného zařízení nebo ověřeného tvrzení klienta (například termín nástupu léčby). Část klientely jsou cizinci s trvalým pobytem v ČR i bez něj, většinou občané bývalého SSSR. Jejich příjem probíhá ve spolupráci s Terénními programy o. s. SANANIM.

K ÚSPĚCHŮM PROGRAMU V R. 2007 PATŘÍ:

- Podařilo se stabilizovat jádro skupiny substitučních klientů (32 osob), kteří jsou sociálně plně integrovaní, mají zaměstnání a rodinu.
- Program ambulantní detoxifikace z opioidů ukončilo úspěšně 65 % klientů.
- Daří se motivovat klienty k dlouhodobé detoxifikaci a následnému nástupu do léčby.

V týmu pracovali dva lékaři, zdravotní sestra a sociální pracovníce (celkem na 3 úvazky). Po odchodu MUDr. et PhDr. Kamila Kaliny, CSc. na Úřad vlády ČR se vedoucím stal MUDr. Jakub Minařík.

DOBRÁ PRAXE

Významnou skupinou, o kterou CADAS psychiatricky pečuje, jsou rodiče. Jejich děti se buď léčí v jiných zařízeních o. s. SANANIM, nebo se dosud neléčí a rodiče docházejí do Poradny pro rodiče. Odtud jsou do CADASu, kde se jim v rámci údravy celé rodiny dostává doplňkové farmaceutické podpory, také doporučování nejčastěji.

Počet klientů	Počet kontaktů	Poradenství (hod.)	Telefonické poradenství (počet hovorů)
407	3 751	695	600

Denní stacionář – ambulantní psycho- terapeutické centrum **(DST)**

Je nestátní zdravotnické zařízení, které je určeno klientům starším 16 let s diagnózou zneužívání především nealkoholových drog nebo závislosti na nich. Poskytuje ambulantní služby, intenzivní stacionární program v délce tří měsíců a specifický program pro matky s dětmi.

Všech programů stacionáře využilo 492 klientů-uživateli i neuživateli a počet výkonů stoupl oproti předchozímu roku o 16 procent. Ještě výraznější nárůst výkonů se týkal programů individuální a sociální práce (o 40 %), kde se dařilo propojovat terapeutickou složku se sociálně-rehabilitační, která je nezbytná pro zdařilou adaptaci klienta do běžného občanského života. Program sociální práce využívají všichni klienti.

Denní program

Program úspěšně dokončilo asi 50 % klientů a k těm je třeba přičíst dalších 20 %, kteří v něm pokračují v r. 2008. Předčasně ukončit program (převážně v prvním týdnu léčby) se rozhodlo 10 % klientů zejména s komplikovaným sociálním zázemím a komplikovanými duálními diagnózami. Vyloučeno bylo 20 % klientů, a to především kvůli nedodržování režimu. Klienti, kteří program předčasně ukončili či byli vyloučeni, využívají po dohodě jiný druh péče, ať již přímo v DST nebo ve spolupracujících zařízeních.

Faktorem ovlivňujícím denní skupinu je častá kombinace nealkoholových drog a alkoholu, což obnáší v některých aspektech úpravu obsahové a programové náplně zařízení. Zároveň se ukazuje nedostatek ambulantních služeb pro klienty s alkoholovou závislostí, kteří stále více kontaktují naše zařízení, což přesahuje naše provozní i personální kapacity.

Program pro matky-uživatelky

V poměru k údajům o celém zařízení zaznamenal tento program nejvyšší nárůst výkonů i počtu klientek. Služeb využilo 106 matek, což představuje meziroční navýšení o 10 %; matky tvořily 38 % klientů denní skupiny.

Ambulantní program

Počty výkonů i prvních kontaktů zůstaly v podstatě na stejné úrovni jako v předchozím roce. Také indikátor retence (průměrný počet návštěv na jednoho klienta) je srovnatelný s minulým obdobím.

Otevřená ambulantní skupina (tzv. motivační) probíhala dvakrát týdně. Práci intenzivněji doplňovalo individuální poradenství a sociální práce. Počet klientů užívajících různé formy nelegální substituce opět poklesl.

K ÚSPĚCHŮM PROGRAMU V R. 2007 PATŘÍ:

- Intenzivní stacionární tříměsíční léčba se stala stabilní součástí nabídky léčebných zařízení; jako možná alternativa k ústavní či rezidenční léčbě je vyhledávána klienty a respektována odbornou veřejností.
- Péči o závislé matky a jejich děti se podařilo udržet, a navzdory nedostatečné prostorové i personální kapacitě dokonce rozšířit. Program byl obohacen o péči vedoucí k posílení vzájemného vztahu matky s dítětem a jejich rodičovských kompetencí.
- Spolupráce se státními i nestátními institucemi v celé České republice probíhala naprosto hladce a se vzájemným respektem. Vzhledem ke značnému zastoupení klientů s duálními diagnózami v DST se velmi dobře osvědčila spolupráce se zdravotnickými institucemi.

Tým pod vedením PhDr. Ilony Preslové tvořilo 9 pracovníků (8,6 úvazku) s kvalifikací v psychologii, speciální pedagogice a sociální práci.

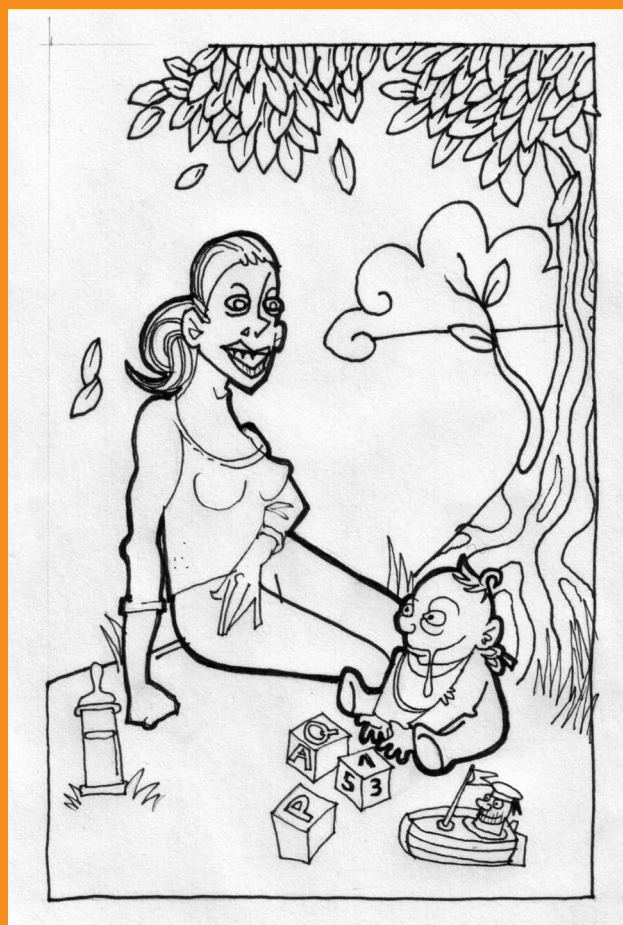
DOBRÁ PRAXE

Pro posílení vztahu matky s dítětem a rozvíjení jejich mateřských dovedností se velmi osvědčilo společné plavání. Dítě i matka se na sebe musejí plně soustředit, vnímat se a reagovat na sebe. Dotyky ve vodě dítě pozitivně stimulují, citové pouto mezi ním a matkou se posiluje a matka se učí své miminko lépe znát. To vše jim pomáhá v osobnímu rozvoji a kladně působí na psychiku.

Počet klientů	Počet kontaktů	Poradenství (hod.)	Telefonické poradenství (počet hovorů)
492	5 438	2 665	500

Terapeutická komunita Karlov (TKK)

Je určena pro mladistvé a mladé dospělé a pro matky s dětmi. Činnost zahájila v r. 1998; první matky s dětmi byly přijaty o tři roky později. Z 31 lůžek, kterými TK disponuje, je pro matky určeno devět a pro děti deset .

Léčba mladistvých

Průměrný věk klientů byl v r. 2007 stejně jako v roce předchozím dvacet let, avšak největší část byla mladší osmnácti let. Charakterizuje je kratší drogová kariéra a pobyt v TK Karlov je většinou jejich první léčbou. Mnozí byli pro užívání návykových látek vyloučeni ze školy. Motivaci k léčbě mají nižší než starší klienti nebo matky. Obvykle ji podstupují pod tlakem některé instituce nebo rodičů. V ideálním případě se vracejí do rodiny a znovu začínají chodit do školy.

Zvláštní skupinu tvoří klienti z výchovných ústavů, kteří mají často kriminální minulost s následnými opatřeními (podmíněné tresty, nařízená léčba, probíhající soudní jednání). Celkově přibývá sociálních problémů, jejichž řešení je složité.

Léčba matek s dětmi

Tyto klientky přivedlo k léčbě především těhotenství, případně mateřství. Neznalost péče o dítě, drogová závislost a s ní související značné sociální poškození způsobují, že terapeutický proces a integrace do společnosti jsou záležitostí dlouhodobou.

Do léčby vstupují bez potřebných návyků a zkušeností s péčí o dítě, a proto je zpočátku třeba zaměřit se na to, aby k dítěti získaly vztah a osvojily si základní dovednosti. Nároky, které na ně léčba klade, jsou velké, a tak se v počáteční fázi program zaměřuje zejména na výchovnou část a pobyt v komunitě, což je základem terapeutického programu.

K ÚSPĚCHŮM PROGRAMU V R. 2007 PATŘÍ:

- Léčbu zdárně ukončilo 16 mladistvých klientů – tj. 50%; vzhledem k cílové skupině, která je málo motivovaná nebo s velmi ambivalentní motivací, to je dobrý výsledek.
- Dařilo se zapojovat do léčby klienty z diagnostických a výchovných ústavů, u nichž vzhledem k jejich nízké motivaci k léčbě úspěch představuje vytrvalost a snaha dostat se co nejdál.
- Téměř všechny matky byly po ukončení léčby schopné se o své dítě řádně postarat.

V týmu vedeném Petrem Váchou pracovalo 15 zaměstnanců (celkem na 14,5 úvazku) s kvalifikacemi především v psychologii, pedagogice, speciální pedagogice a sociální práci.

DOBRÁ PRAXE

Z diagnostických a výchovných ústavů přicházejí do TK Karlov nezletilí klienti, kteří se snaží vnést do programu negativní návyky z těchto zařízení, především despekt k autoritám, agresi a šikanu. Přestože za sebou mají řadu úteků z předchazích zařízení, na Karlově zůstávají dobrovolně; útek nebyl zatím zaznamenán. Lze to vysvětlit mimo jiné tím, že v komunitě nepanují zvyky běžné ve výchovných ústavech a klienti si uvědomují bezpečí sice režimového, avšak ve vztazích naprosto otevřeného a vstřícného zařízení. Pokud k předčasnému odchodu došlo, mladiství klienti ho zvládli zcela transparentně a vrátili se do ústavu, odkud přišli.

Počet klientů	Počet lůžekdnu	Individuální poradenství (hod.)	Telefonické poradenství (počet hovorů)
86	8 625	2 814	564

Terapeutická komunita Němčice (TKN)

Zaměřuje se na dlouhodobou léčbu starších klientů s dlouhou drogovou kariérou. Vznikla v roce 1991 jako vůbec první zařízení tohoto druhu u nás.

Trend přijímat do TK Němčice starší klienty s dlouhou dobou pravidelného užívání drog pokračoval i v r. 2007. Věkový průměr u nových klientů byl 33,5 roku u mužů a 29,4 u žen; průměrná délka pravidelného užívání tzv. tvrdých drog byla 12 let.

Komunita pracovala s 50 klienty, z toho 30 nově nastoupilo. Všichni užívali drogy injekčně. Pouze 11 klientů mělo předchozí zkušenost s léčbou v TK. Léčbu úspěšně ukončilo 10 klientů.

Typický byl také vysoký podíl nemocných chronickou hepatitidou (23 klientů), 15 klientů mělo zkušenost s výkonem trestu, což průběh a výsledek léčby značně komplikovalo. Proti 9 klientům bylo během léčby vedeno trestní stíhání, 16 klientů bylo během léčby psychiatricky medikováno a několik dalších bylo pravidelně psychiatricky sledováno.

K ÚSPĚCHŮM V R. 2007 PATŘÍ:

- Průměrná doba léčby dosahuje dvou třetin předpokládané doby léčby, což lze považovat za velmi výrazný úspěch. Klienti s takto dlouhým pobytem v komunitě mají velkou šanci v životě bez drog obstát i bez řádného dokončení léčby. Většina těch, kteří opustili komunitu předčasně, přešla do následné péče.
- V r. 2007 převzala TK Němčice plnou péči o místního penzionovaného faráře. Komunita je tradičně velmi dobře zapojena do místního kulturního a sportovního dění a vztahy se sousedy v obci i širším okolí jsou nadstandardní. Klienti mohou již během léčby zažívat zdravé sociální kontakty v přirozeném prostředí a učit se jim.
- U klientů, kteří museli léčbu v komunitě přerušit a nastoupit do výkonu trestu, se podařilo, aby se vrátili a v léčbě pokračovali.

V týmu pod vedením Martina Hulíka pracovalo 10 zaměstnanců (celkem na 10 úvazků) se vzděláním v oboru psychologie, pedagogiky, sociální práce apod.

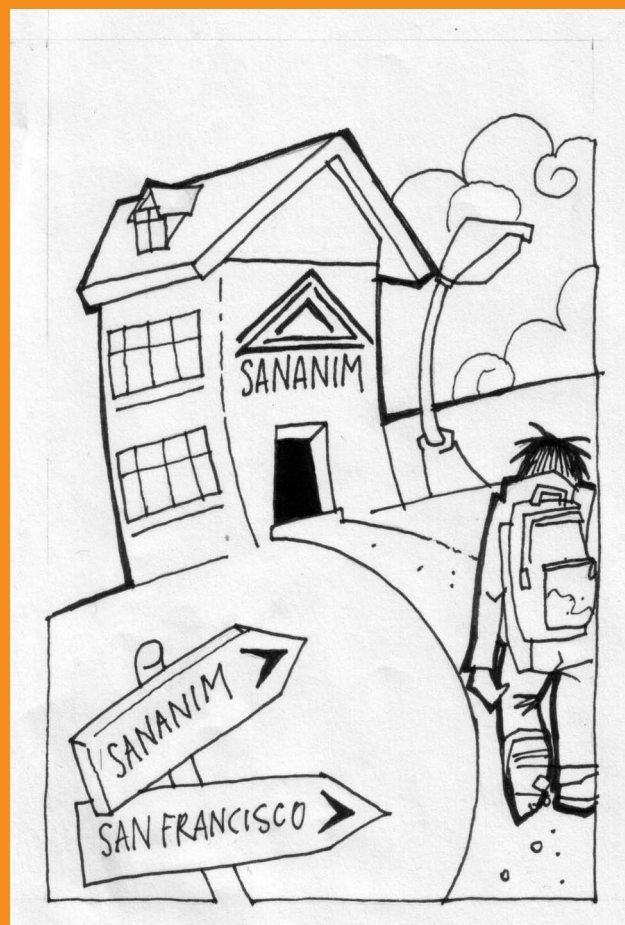
DOBRÁ PRAXE

Do komunity přišel otec Martin z domova seniorů. Za podpory terapeutů se zde o něj starají němčičtí klienti a poskytují mu veškerou rehabilitační a ošetrovatelskou péči. Jeho stav se postupně výrazně zlepšil, takže například už není upoután na vozík a s pomocí je schopen samostatné chůze. Dlouhé rozhovory s ním označují mnozí klienti pro svou léčbu za velice přínosné a tvrdí, že jim pomáhají vyrovnat se s problémy, kterým při ní musejí čelit. Soužití klientů TKN a seniora, který je pro komunitu navíc přínosem pro svoji víru a spiritualitu, se velmi osvědčilo. Nás všechny konfrontuje s realitou vlastního stárnutí a stáří i permanentní snahou hledat smysl bytí. Otec Martin je dobrým příkladem toho, je možné ho nalézt a žít.

Počet klientů	Počet lůžkodnů	Poradenství (hod.)	Průměrná doba léčby klienta	Průměrná doba úspěšně ukončené léčby klienta
93	6 148	1 618	210 dnů	356 dnů

Doléčovací centrum s chráněnými byty a chráněnou dílnou **(DC)**

*Poskytuje následnou péči
zejména klientům po léčbě
drogové závislosti, a to
v programu chráněného bydlení
a v ambulantním programu.
K nabídce patří také chráněná
pracovní místa pro klienty
znevýhodněné na trhu práce.*

Z celkového počtu 138 klientů využilo 95 ambulantní doléčovací program, 43 program chráněného bydlení a 26 program chráněného zaměstnávání.

V průměru absolvovali klienti doléčovací program v plné délce, zatímco v předchozím roce to bylo jen 77% doporučené délky programu. V chráněném bydlení tak v r. 2007 strávili průměrně 4,7 měsíce. Několik klientů ukončilo smlouvu před termínem, protože si sami zajistili bydlení, které byli schopni hradit. V ambulantním doléčování však většinou pokračovali dál.

K ÚSPĚCHŮM V R. 2007 PATŘÍ:

- Výrazné zvýšení průměrné doby setrvání klientů v programu na 26,4 týdne, což je 102% doporučené délky doléčování.
- Úspěšné zakončení projektu ESF **Pracovní programy pro zkvalitnění doléčování osob závislých na návykových látkách a lepší uplatnění při návratu do společnosti a na trh práce**, díky kterému bylo v letech 2006 až 2007 zaměstnáno 33 klientů, z nichž 24 si poté našlo dlouhodobé zaměstnání.
- Rozšíření nabídky volnočasových aktivit. Klienti se zúčastnili tří víkendových zátěžových akcí a Divadelní soubor Kunsthaus nastudoval dvě divadelní hry (V. Sorokin: Dostojevskij trip, V. Havel: Žebrácká opera), na kterých se podílelo 16 klientů.

Tým pod vedením Pavly Dolanské Makovské tvořilo 9 pracovníků (celkem na 6, 7 úvazku) s kvalifikací psycholog, sociální pracovník, socioterapeut, psychoterapeut a speciální pedagog.

DOBRÁ PRAXE

V r. 2007 došlo k podstatnému nárůstu klientů Doléčovacího centra, a proto byl strukturovaný program rozšířen o další terapeutickou skupinu. Díky většímu počtu skupin si mohou klienti vybírat podle svých potřeb i časových možností, do kterých budou chodit.

Počet klientů	Počet lůžkodnů	Poradenství (hod.)	Dny odpracované v chráněné práci
138	4 425	2 025	4 324

Doléčovací centrum pro matky s dětmi **(DCmat)**

Od r. 2003 jde o samostatný projekt, který navazuje na motivační a předléčebnou péči zajišťovanou Denním stacionářem SANANIM a na léčbu matek v doprovodu dětí v Terapeutické komunitě SANANIM Karlov.

Matkám s dětmi poskytuje tři základní typy služeb: ambulantní doléčovací program, program chráněného bydlení a program chráněných pracovních míst. V r. 2007 využilo služeb 22 matek (s 15 dětmi), z toho 12 v ambulantním programu a 10 v programu chráněného bydlení.

V chráněných pracovních místech (úklidové práce a práce na zahradě, práce v kavárně jako pomocná kuchařka nebo servírka, práce v keramické dílně) odpracovalo 8 klientek celkem 1279 dní.

K ÚSPĚCHŮM V R. 2007 PATŘÍ:

- Intenzivní využívání skupinového programu, a to nejen speciálních skupin pro matky s dětmi, ale i skupin určených pro ostatní klienty Doléčovacího centra. Klientky-matky jsou více než jiní klienti ohroženy sociální izolací a tento program jim v počátečních fázích umožňuje vytvořit bližší vztahy s okolím, získávat sebevědomí a schopnost navazovat vztahy i mimo zařízení.
- Zvýšení průměrné doby doléčování ze 145 dní v r. 2006 na 356 dní v r. 2007. Klientky-matky, vzhledem ke své specifické situaci využívají doléčovací program podstatně déle než běžná klientela.
- Díky rozšířené nabídce chráněných pracovních míst v projektu ESF **Pracovní programy pro zkvalitnění doléčování osob závislých na návykových látkách a lepší uplatnění při návratu do společnosti a na trh práce** měly klientky možnost přizpůsobit pracovní dobu i délku úvazku tak, aby se mohly plně starat o dítě.

Odborný program zajišťovali dva pracovníci (1,5 úvazku), spadající pod vedoucí Doléčovacího centra. Při skupinových aktivitách jim vypomáhali členové týmu DOC.

DOBRÁ PRAXE

V r. 2007 nastoupila do programu chráněného bydlení matka s mentálně postiženým synem, kterému bylo třeba se intenzivně věnovat. Centrum proto navázalo spolupráci se stacionářem, který se na problémy takto handicapovaných dětí specializuje. Kromě péče poskytované dítěti se zde věnovali i matce a učili ji, jak jeho schopnosti rozvíjet. Po ukončení pobytu byl efekt výrazný a viditelný.

Počet klientů	Počet lůžkodnů	Poradenství (hod.)	Skupinové poradenství	Průměrná doba doléčování
22 matek 15 dětí	2 363	2 109	257	356 dní

Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem (COKUZ)

*Poskytuje podporu, poradenství,
asistenci a léčbu uživatelům drog
ve všech fázích trestního řízení.
Činnost zahájilo na podzim r. 2006
a navázalo na dřívější program
Práce s uživateli drog ve vazbách.*

Program se soustřeďuje na klienty, pro které je dosavadní síť služeb těžko dostupná, což pro ně znamená zvýšené riziko drogové a trestní recidivy.

Projekt práce ve věznicích

Řeší potřeby uživatelů ve vazbě nebo ve výkonu trestu před propuštěním na svobodu. Probíhal především ve Vazební věznici Praha-Ruzyně a Praha-Pankrác a ve věznicích výkonu trestu (Vinařice, Příbram, Nové Sedlo, Světlá nad Sázavou, Opava a Ostrov). Služeb využilo 334 klientů (278 mužů a 56 žen).

Projekt postpenitenciární péče

Zaměřuje se na sociální a poradenskou činnost pro klienty po výkonu vazby nebo trestu, ve výkonu podmíněného trestu, kteří jsou silně ohroženi sociální exkluzí vzhledem ke kombinaci problematických faktorů (zkušenosti s vazbou nebo výkonem trestu, takže mají záznam v trestním rejstříku, a zkušenosti s drogou). V programu bylo 66 klientů (50 mužů a 16 žen), 16 byl zprostředkován nástup do léčby. Služeb pracovního a sociálního poradenství využilo 51 klientů (36 mužů a 15 žen), z nichž 27 úspěšně našlo zaměstnání nebo jim byla zprostředkována rekvalifikace či další vzdělávání.

K ÚSPĚCHŮM PROGRAMU V R. 2007 PATŘÍ:

- Ve srovnání s předchozím rokem se podařilo kontaktovat více klientů ve věznicích a více jich přešlo do následné péče.
- Individuální práce s klienty, kterým byly po propuštění zprostředkovány navazující služby týkající se především bydlení, zaměstnání nebo léčby, probíhala intenzivněji.
- Program umí pružně reagovat na potřeby cílové skupiny.

V **týmu** vedeném Janem Šípem pracovali 4 lidé (celkem na 3 úvazky) se vzděláním v oboru psychologie, speciální pedagogiky a sociální práce.

DOBRÁ PRAXE

S klienty pracujeme formou případové práce. Ukázalo se, že k tomu, aby byli úspěšní, je třeba jim nejprve pomoci maximálně se ukotvit v novém životě – řešit jejich sociální problémy, bydlení, práci, problémy s užíváním drog a v rámci zajišťování těchto záležitostí je doprovázet. Po této základní stabilizaci je na místě nabídnout klientovi terapii. Takovýto postup se nejvíce osvědčil.

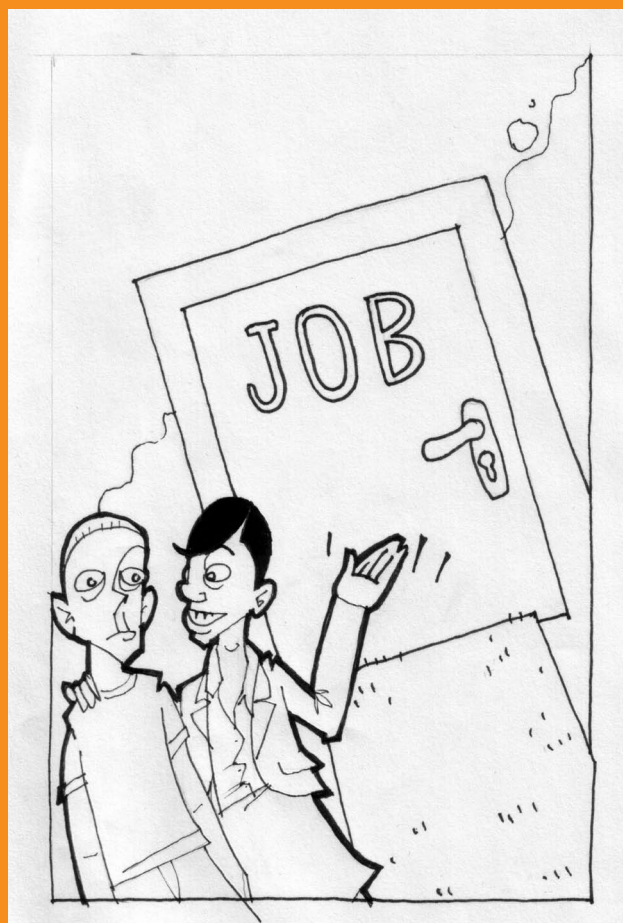
Projekt byl financován Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem ČR a rozpočtem hlavního města Prahy

Počet klientů	Počet kontaktů	Počet klientů v ambulantní péči	Hodin poradenství
350	1 262	66	1 618

Pracovní a sociální agentura (PSA)

Zaměřuje se na zlepšení životní situace bývalých uživatelů návykových látek prostřednictvím úspěšného uplatnění na trhu práce, a propojuje tak léčbu klientů s jejich úspěšným přechodem do normálního života. Vznikla na podzim 2005 jako první projekt o. s. SANANIM podpořený z Evropského sociálního fondu, rozpočtu hl. m. Prahy a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.

Klienti

V rámci pracovního poradenství nabízí základní orientaci v pracovně-právních vztazích, pomoc při hledání místa, sepsání strukturovaného životopisu, přípravě na přijímací pohovor, vyjednání pracovní smlouvy apod. Rovněž pomáhá klientům řešit sociální problémy (pomoc, případně osobní asistence při jednání s úřadem práce, zdravotní pojišťovnou, dopravními podniky, soudy, věřiteli atd.). K nabízeným službám patří také pomoc při doplnění vzdělání a rekvalifikaci.

Spolupracující zaměstnavatelé

Nedílnou součástí činnosti PSA je vyhledávání potenciálních zaměstnavatelů schopných zaměstnat klienty, kteří jsou s ohledem na uplatnění na volném pracovním trhu handicapováni (záznam v rejstříku trestů, špatný zdravotní stav, nízké vzdělání, malá praxe), a navazování dlouhodobé spolupráce s těmito zaměstnavateli.

V r. 2007 pracovala agentura se 128 klienty, což je o 31 víc než v r. 2006, počet kontaktů činil 471, tj. o 55 víc než v r. 2006. Současně se zvyšoval i počet zaměstnavatelů, kteří s PSA stabilně spolupracují a nabízejí klientům volné pracovní pozice.

K ÚSPĚCHŮM PROGRAMU V R. 2007 PATŘÍ:

- Zprostředkování zaměstnání a příprava na nalezení zaměstnání pro 82 klientů, mezi kterými bylo 40% osob se zápisem v rejstříku trestů a 50% osob pouze s dokončeným základním vzděláním.
- Trvalá spolupráce s více než 10 zaměstnavateli.
- Vydání *Manuálu dobré praxe* – souhrnného materiálu o získaných zkušenostech, fungujících postupech a metodách práce.

Tým tvořili 4 interní pracovníci (celkem na 3,5 úvazku) a jeden externí. PSA funguje od počátku pod vedením Marcela Ambrože.

DOBRÁ PRAXE

Necelá polovina klientů získala práci tzv. transparentně, bez zamlčení drogové minulosti. Především pro klienty se záznamem v rejstříku trestů, bez praxe či jakéhokoli předchozího zaměstnání to znamená snazší nástup do zaměstnání. V drtivé většině se kvůli drogové minulosti nesečkali s odmítnutím. Naopak zaměstnavatelé i personalisté jejich otevřenost ocenili a přijali ji někdy s rozpaky, jindy s velkým zájmem.

Ze zkušeností PSA vyplývá, že drogy, závislost a léčba nejsou pro získání zaměstnání překážkou, jestliže klient splňuje kritéria daná pracovní pozicí. Velkým handicapem však je záznam v rejstříku trestů, protože tzv. bezúhonnost je vyžadována velmi často.

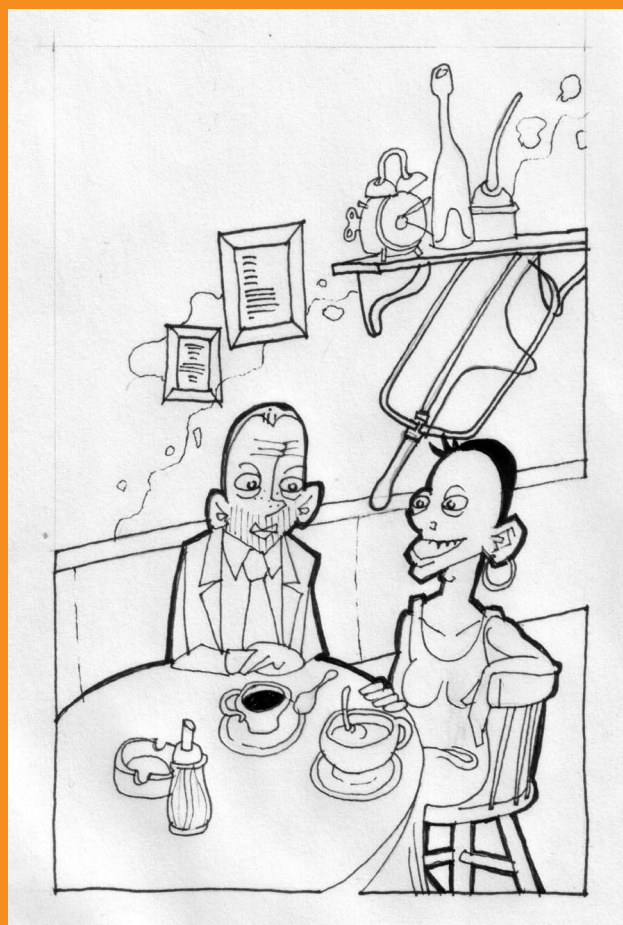
Projekt byl financován Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem ČR a rozpočtem hlavního města Prahy

Počet klientů	Počet kontaktů	Počet úspěšně zaměstnaných klientů	Poradenství (hod.)
128	471	82	902

Poradna pro rodiče (PPR)

*Nabízí pomoc nejen rodičům,
ale i partnerům a dalším blízkým
uživatelů drog.*

Výsledkem je v ideálním případě zlepšení zdravotního stavu (ve smyslu somatickém i psychickém), sociálních podmínek rodičů, rodiny, blízkých osob uživatele drog a v konečném důsledku i samotného uživatele drog a případně úprava či zlepšení jejich vzájemných vztahů.

Stejně jako v předchozím roce počet všech typů služeb postupně rostl. V individuální psychoterapii a poradenství, které jsou službami nejčastěji poskytovanými, stoupl počet kontaktů meziročně téměř čtyřikrát. Pokud jde o délku spolupráce s jedním klientem, stále převažuje (asi ze dvou třetin) spolupráce krátkodobější (jedna až tři návštěvy), následovaná spoluprací dlouhodobou (10 a více návštěv).

U skupiny rodičů v dlouhodobém podpůrném terapeutickém kontaktu se nejlépe dařilo kombinovat individuální kontakt se skupinovou psychoterapií. Rodinné či párové terapie s průměrným počtem 4,5 sezení využilo celkem 48 osob.

K ÚSPĚCHŮM V R. 2007 PATŘÍ:

- téměř stoprocentní meziroční nárůst počtu nových klientů
- rozšíření nabídky skupin pro rodiče z jedné na dvě (v jiném dni a čase), původní skupina byla uzavřena a započala systematickou psychotherapeutickou práci
- stoupající zájem o rodinnou terapii

Vedoucí poradny je Štěpánka Čtrnáctá; od druhého pololetí 2007 s ní v poradně pracuje jedna terapeutka na 0,5 úvazku.

FAKTA

Využití služeb ukazuje na potřebu dostupného poradenství a psychoterapie pro cílovou skupinu PPR.

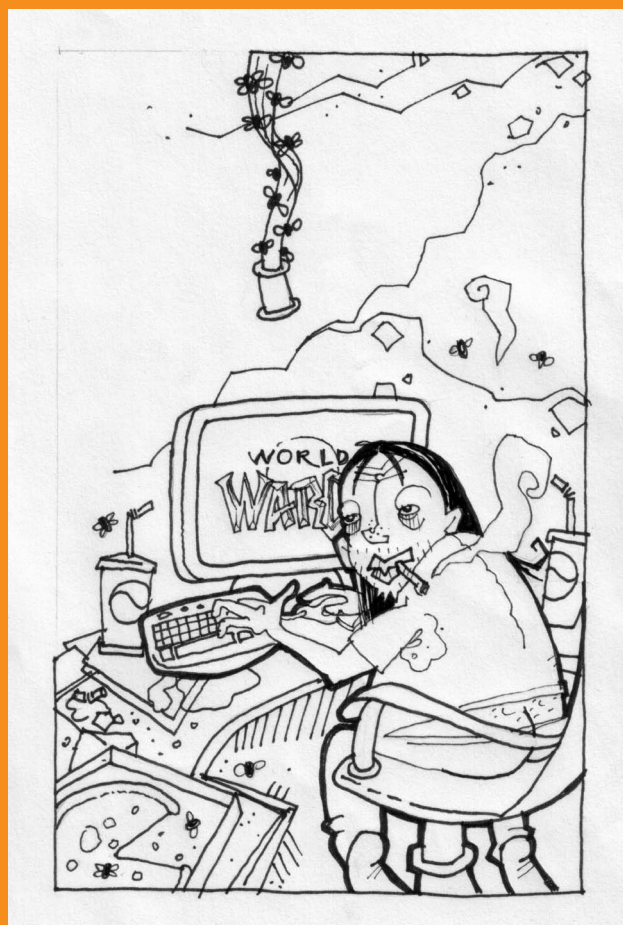
Z hlediska struktury nové klientely je zajímavý relativně stabilní podíl mužů (otců a partnerů), který je zhruba třetinový a už třetí rok se nemění. Znamená to, že se muži zapojují do řešení rodinných problémů, jejich účast je však většinou jen krátkodobá a o delší spolupráci zpravidla nemají zájem. Jedním z hlavních cílů poradny je proto muže k dlouhodobější párové či rodinné terapii motivovat.

Počet klientů	Počet kontaktů	Poradenství (hod.)	Telefonické poradenství (počet hovorů)
249	720	742	96

Drogové informační centrum (DIC)

Shromažďuje, třídí a zveřejňuje informace z oblasti drogové problematiky. Provozuje internetové aplikace o. s. SANANIM – Drogový informační server, Internetovou drogovou poradnu a stránky občanského sdružení.

Věnuje se rovněž osvětovým aktivitám mimo internet, například prostřednictvím informačního stánku SANANIM, který se stal základem komunikace s veřejností na kulturních akcích. Pro celé sdružení zajišťuje PR a fundraising.

Drogový informační server (www.drogovyserver.cz) byl v r. 2007 rozšířen o portál pro odborníky (řešitele projektů, pracovníky NNO atd.). Celkem bylo zveřejněno 1297 nových článků; návštěvnost serveru oproti předchozím roku stoupla na 124 315 unikátních přístupů. Drogové aktuality DRAK odebíralo 1209 zájemců.

Drogová poradna (www.drogovaporadna.cz) zaznamenala prudký nárůst návštěvníků, kteří využili možnost vyhledat odpověď v databázi už zodpovězených dotazů (celkem 3003 návštěvníků). V roce 2007 bylo přímo zodpovězeno 2475 dotazů, stránka pak měla 91 923 unikátních návštěvníků. Obecně se zvýšil počet dotazů souvisejících s alkoholovou problematikou. Mezi již zveřejněnými zodpovězenými dotazy si návštěvníci poradny nejčastěji vyhledávali informace o pervitinu.

Odborná knihovna spravuje přes 2000 titulů knih a časopisů.

K ÚSPĚCHŮM PROGRAMU V R. 2007 PATŘÍ:

- kampaň Drogy a rodiče (tisková konference, televizní a rozhlasové spoty, bannerová kampaň v iDnes atp.)
- výrazný nárůst návštěvnosti všech stránek, zejména však Drogového informačního serveru
- redesign stránek o. s. SANANIM

Tým pod vedením Josefa Šedivého tvořili tři pracovníci (na 2,5 úvazku).

DOBRÁ PRAXE

Informační stánek SANANIM byl původně určen pouze k propagaci programů našeho občanského sdružení. Veřejnost má však o informace z drogové oblasti velký zájem a ukazuje se, že je třeba spolupracovat na tom, aby se jí dostaly do rukou všechny, jež jsou v současné době k dispozici. Proto jsme v rámci infostánku na dalších akcích distribuovali i materiály ostatních organizací. Například na festivalu Rock for People v Hradci Králové jsme spolupracovali s místními Terénními programy o. s. Laxus.

Rok	DIS		DRAK	Drogová poradna		Knihovna	Informace
	Počet přístupů	Nové články	Uživatelé služby	Přímé dotazy	Vyhledání dotazu	Počet titulů	Počet informací tel./e-mail
2004	63 822	986	1 205	2 794	N	1 906	280
2005	28 953	1 102	1 250	2 989	N	1 975	305
2006	86 950	1 141	1 290	3 547	N	2 000	322
2007	124 315	1 297	1 209	2 475	3 003	2 030	341

Další projekty

O. S. SANANIM

Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem ČR a rozpočtem hlavního města Prahy byly podpořeny: Projekt Externích terénních pracovníků, Systematické vzdělávání pro pracovníky v oblasti návykových nemocí, Projekt Equal, Právní projekt, Pracovní programy pro zkvalitnění doléčování osob závislých na návykových látkách.

INTERNETOVÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE (IPP)

Projekt běží na www.primarniprevence.cz (dříve www.odrogach.cz). V r. 2007 získal od MŠMT certifikát odborné způsobilosti programů primární prevence pro oblast Vzdělávacích programů a Ediční činnosti.

Informační část serveru přináší české a zahraniční zkušenosti z oblasti teorie a praxe primární prevence, informace pro rodiče a další údaje vztahující se k primární prevenci a souvisejícím tématům.

Interaktivní část serveru tvoří

- **Rozhodovací hry**, které ukazují možnosti řešení různých složitých situací a ukazují důsledky z nich plynoucí, vzdělávací testy (podle věkových skupin).
- **Aplikace MODOS** – monitorovací dotazníky pro školy. Jde o soubor šesti dotazníků monitorujících prostředí ve školách, zjišťují znalosti žáků o návykových látkách a jejich postoje k nim, vnímání rizik, duševní pohodu atd. Hlavním přínosem aplikace je okamžité, podrobné a plně automatické zpracování dotazníků, pokud žáci/ studenti vkládají odpovědi sami do počítače, nebo částečně automatické, pokud je vyplňují na papíře. Systém rovněž umožňuje použít rozsáhlý filtr a získat podrobné odpovědi na dílčí otázky. Bližší informace o tom, jak šetření provádět, jsou uvedeny v oddíle Monitorovací dotazníky. Dotazníky byly převzaty z publikace *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí*, kterou lze ze serveru stáhnout.
- **Výukový program** obsahuje skupinový test a chat s odborníkem; v r. 2007 ho využilo 29 tříd ZŠ. Pokud školy vyhodnotily testy individuálně, ve statistice se neobjevily. Dále zde jsou testy pro jednotlivce (7 testů pro rodiče, učitele a děti do osmnácti let).

V týmu pod vedením manažerky-koordinátorky projektu Olygy Kudové pracovali odborníci najímaní podle potřeb projektu s přihlédnutím k přiděleným finančním prostředkům.

MANUÁL ŠKOLNÍ DROGOVÉ PREVENCE „JAK VE ŠKOLE VYTVOŘIT ZDRAVĚJŠÍ PROSTŘEDÍ“ 2. UPRAVENÉ VYDÁNÍ

Making schools healthier place (s českým názvem *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí*) je jedním z výstupů projektu Evropská zdravá škola a drogy, společné evropské aktivity zaměřené na podporu, inovaci a rozvoj standardů kvality školní drogové prevence. Vychází z mnohaletých zkušeností a prokázaných účinných faktorů drogové prevence.

Jde o základní metodický materiál, vysoce odborný a zároveň praktický a srozumitelný, který má všechny předpoklady k tomu, aby se stal východiskem pro náš systém primární prevence a byl kvalitním průvodcem pro všechny, kdo v něm působí. Poskytuje informace a nástroje nezbytné k analýze dosavadních programů i k vytváření nových a napomáhá otevřené a nezaújaté komunikaci s dětmi.

Publikace byla poprvé vydána z iniciativy o. s. SANANIM s podporou MŠMT a RVKPP v r. 2005 v nákladu 4000 výtisků, který byl brzy rozebrán. Druhé upravené vydání z r. 2007 v nákladu 2000 výtisků přináší aktualizovaný text, zejména pokud jde o nově vyvinutou webovou aplikaci MODOS. Při její přípravě byly testovány evaluační dotazníky, které musely být upraveny tak, aby jednotlivé otázky byly výstižné a jednoznačně srozumitelné. To vedlo zpětně k úpravě evaluačních nástrojů v příručce, aby obě verze byly uvedeny ve stejném znění. Dále byly provedeny odborné korektury a překlad včetně použité terminologie byl zpřesněn. Také při těchto úpravách jsme vycházeli ze zkušeností z praktické práce s příručkou.

Aplikace MODOS byla financována z programu Internetové primární prevence

ALKOTEST INTERNETOVÁ APLIKACE PRO SEBEHODNOCENÍ PROBLÉMŮ PŮSOBENÝCH ALKOHOLEM

Projekt reaguje na dlouhodobě nepříznivou konzumaci alkoholu v ČR, pokud jde o množství i skladbu nápojů, a prostřednictvím **Komplexního testu konzumace alkoholu** poskytuje individualizovanou zpětnou vazbu, která hodnotí možnou míru zdravotních a sociálních rizik a informuje o strategiích bezpečné konzumace alkoholu. Tento svépomocný test lze nalézt na stránkách Drogového informačního centra (přímá adresa je <http://alkotest.drogy.net>). Protože jde o anonymní internetovou aplikaci, nemusejí její uživatelé překonávat bariéru, s kterou se při hledání pomoci jinak často setkávají.

V průběhu řešení projektu byl do češtiny nově přeložen (s přihlédnutím k místním rozdílům v ČR a USA) **AUDIT – Test pro identifikaci poruch způsobených užíváním alkoholu** a bylo upraveno i jeho vyhodnocení. V sekci Kontakty na Drogovém informačním serveru (přímá adresa www.drogy.net/database-kontaktu) byla umístěna databáze Ústavu zdravotnických informací a služeb provázaná s Alkotestem, která obsahuje na 350 kontaktů na zdravotnická zařízení specializující se na léčbu a prevenci škod způsobených užíváním alkoholu.

Autorská práva k Alkotestu má Prevnet, evropská síť organizací zabývajících se využitím informačních a komunikačních technologií v prevenci a léčbě závislosti. SANANIM jako její člen může tento test používat bez nutnosti platit licenční poplatky a může také těžit z odborného zázemí Prevnetu i ze zkušeností členských organizací s jeho přípravou, provozem a propagací na webu.

PROMILE SMS (PROMILE INFO)

Cílem projektu je přispět k prevenci užívání alkoholu se specifickým zaměřením na prevenci užívání alkoholu při rizikových aktivitách.

Za využití nových technologií nabízí jednoduchý nástroj, který v reálném čase věrohodně odpovídá na dotaz týkající se míry alkoholu v krvi a podává informaci, kdy tato hodnota klesne na nulu promile.

Po pilotním testování a ověření byl provoz služby oficiálně zahájen v srpnu 2005. Na počátku své existence si služba Promile SMS získala dostatečný počet zákazníků k samofinancování provozu, avšak bez adekvátní mediální podpory její využití kleslo.

V r. 2007 se do projektu zapojil Plzeňský Prazdroj a Promile SMS dostala nový impuls v podobě propagace služby široké veřejnosti na hudebních festivalech. Současně jsme připravili další uživatelsky přívětivou možnost objednat si ji přes internet technologií WAP.

Od konce r. 2007 fungují obě alternativy SMS i WAP pod společným názvem Promile INFO (www.promile.info)

Na základě analýzy dat lze i přes nižší počty dotazů konstatovat, že zvyšující se podíl opakovaných SMS z jednoho telefonního čísla svědčí o tom, že klienti považují poskytované údaje za věrohodné; že si rychlost a spolehlivost údajů získala důvěru dalších konzumentů alkoholu. Nečekaně vysoký počet zákazníků s hladinou alkoholu 0‰ v době použité služby dokládá, že ji veřejnost využívá v souladu s cílem projektu (poskytovat nástroj pro kontrolu doby do vystřízlivění před aktivitami, které je zakázáno vykonávat pod vlivem alkoholu). Shoda časů, kdy zákazníci začínají pít a kdy odesílají objednávací SMS, potvrzuje plnění druhého cíle, tj. poskytnout veřejnosti nástroj pro kontrolu aktuální hladiny alkoholu v krvi a upozorňovat na rizika konzumace vyšších dávek alkoholu.

PROJEKT EXTERNÍCH TERÉNNÍCH PRACOVNÍKŮ (XTP)

Projekt zaměstnávání problémových uživatelů návykových látek vychází z dlouholetých zkušeností o. s. SANANIM a soustřeďuje se na integraci osob znevýhodněných na trhu práce prostřednictvím chráněných pracovních míst.

V první fázi projektu šlo o vytvoření systému, který bude klienta dostatečně motivovat k pozitivní změně v oblasti sociální, zdravotní a trestně-právní i v míře a způsobu aplikace návykových látek a který pro něj bude srozumitelný a smysluplný. Pracovní náplně vznikaly postupně podle individuálních možností klientů jako systém stupňů náročnosti s jasně definovanými kritérii kvalitativního a kvantitativního hodnocení, jemuž pak odpovídala finanční odměna.

V roce 2007 bylo **v nízkoprahové části projektu** k dispozici pro aktivní uživatele návykových látek 10 chráněných pracovních míst. Poskytovali služby harm reduction (především výměnu injekčního materiálu, výdej zdravotního materiálu a informace o bezpečnějším braní) na místech pro profesionální tým terénních pracovníků nedostupných, v toxikomanských bytech nebo squattech, a to i v nočních hodinách. **Tým XTP vedli dva profesionální pracovníci Terénních programů.**

Část s vyšším prahem, financovaná ESF, MPSV a HMP, byla určena klientům, kteří jsou motivováni ke změně, ale do abstinční léčby aktuálně nastoupit nechtějí. Program jim nabídl na **dobu maximálně 12 měsíců** chráněné pracovní místo a zároveň možnost pravidelných konzultací zaměřených na stabilizaci v užívání, sociální stabilizaci, zlepšení zdravotního stavu a řešení trestněprávní situace.

Pracovníci všech skupin programu byli proškoleni v oblasti harm reduction. Stabilizovaní klienti absolvovali spolu s profesionálními pracovníky o. s. SANANIM certifikovaný kurz první pomoci. Klienti pracovali ve třech týmech, každý pod odborným vedoucím. Pracovní náplní dvou týmů (10 klientů) bylo poskytování služeb přesně zacílené harm reduction na drogové scéně, například ve spolupráci s protidrogovými koordinátory prováděli depistáž v lokalitách Prahy 9 a Prahy 13 (kontrola rizikových lokalit, jako jsou dětská hřiště). Pracovní náplní třetího týmu (5 klientů) byly pomocné a úklidové práce na území MČ Praha 7, tedy činnosti, které klienty programu připravují na nástup do normálního zaměstnání.

Ve spolupráci s agenturou Alf měli 3 klienti možnost absolvovat rekvalifikační kurz práce na PC, přičemž jedna klientka získala prostřednictvím agentury Alf chráněné pracovní místo, později absolvovala ještě kurz počítačové grafiky a dostala práci v grafickém studiu). Rekvalifikační kurzy si klienti zajišťovali také v rámci programu Restart realizovaného Prev-Centrem, s nímž jsme v r. 2007 navázali spolupráci.

PŘÍBĚH ALICE, 25 LET

Po čtyřech letech na heroinu, na ulici, si sáhla až na dno. Její situace se začala zlepšovat v r. 2006, kdy se dostala do programu XTP. Začala v nízkoprahové části, postupně se stabilizovala, přešla na metadon a začala řešit nakupené problémy. Jen rodiče se s ní stále odmítali jakkoli stýkat. V r. 2007 nastoupila do chráněného místa u firmy CDV, která provádí v Praze 7 úklidové práce. Programem XTP prošla úspěšně: dnes má zaměstnání, bydlí u rodičů a večerně si dodělává gymnázium.

SYSTEMATICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ PRO PRACOVNÍKY V OBLASTI NÁVYKOVÝCH NEMOCÍ

Program probíhal od 1. 10. 2005 do 30. 9. 2007 a byl určen všem, kdo v této oblasti působí, včetně dobrovolníků. Skládal se ze základního kurzu pro nové pracovníky nízkoprahových zařízení a poradenských center, tj. **Kurzu drogové závislosti a Letní školy drogové závislosti**, na ně navázaly **Kurz drogového poradenství, Letní škola drogového poradenství, Kurz terapeutických komunit a Letní škola terapeutických komunit**. Prakticky zaměřená byla **Letní škola případové práce**. Celkem se jich zúčastnilo 114 lidí. Projekt přispěl ke zvýšení efektivity a kvality poskytovaných sociálních služeb. Byli vyškoleni noví pracovníci, ostatní si znalosti a dovednosti rozšířili, což je vzhledem k vývoji a změnám cílové populace velmi potřebné.

PROJEKT EQUAL

Cílem projektu je vytvořit teoretický model sociální firmy, kde vedle sebe pracují lidé obtížně umístitelní na běžném pracovním trhu spolu s lidmi, kteří tyto handicap nemají. Koordinátorem Building Bridges je o. s. Fokus Praha a partnery jsou kromě o. s. SANANIM organizace z Itálie, Francie, Velké Británie, Německa a Nizozemska. SANANIM je zastoupen projektem Café Therapy, realizovaným v multifunkčním prostoru, kde se nachází kavárna, nekuřácká restaurace s dětským koutkem, Poradna pro rodiče a konferenční místnost. Z 12 zaměstnanců je v Café Therapy zaměstnáno v rámci tréninkového programu cca 6 klientů Doléčovacího centra SANANIM, kteří pracují na smlouvě uzavřené pro období jejich doléčování (tj. 1/2 roku).

PRÁVNÍ PROJEKT

Přestože standardy odborné způsobilosti i standardy sociálních služeb zmiňují dodržování práv klientů, ve většině případů je nedefinují jasně, neuvádějí jejich úplný výčet ani způsob naplňování. Cílem bylo tyto nesrovnalosti odstranit a zlepšit informovanost jak poskytovatelů služeb, tak jejich klientů. Blíže na <http://prava.sananim.cz>.

- brožurka **Práva a povinnosti klientů v drogových službách** s dokumenty Etický kodex (odborný předpis závazný pro pracovníky o. s. SANANIM), Poučení o právech a povinnostech klientů (základní obecně platný dokument používaný v o. s. SANANIM), Smluvní vztahy z pohledu právního experta a vzorové smlouvy pro TKN a DST
- leták **Práva a povinnosti klienta v Kontaktním centru**
- leták **Práva a povinnosti klienta v Denním stacionáři**

Tým tvořil Peter Porubský, JUDr. Libor Balabán, Aleš Kuda a PhDr. Ilona Preslová.

PRACOVNÍ PROGRAMY PRO ZKVALITNĚNÍ DOLÉČOVÁNÍ OSOB ZÁVISLÝCH NA NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH

Efektivita následné péče je u klientů, kterým se nedaří nalézt zaměstnání nebo se v něm uplatnit, výrazně nižší. Projekt pracovních programů, který probíhal od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2007, byl proto zaměřen na vytvoření různorodé nabídky pracovních pozic pro co nejširší spektrum indikovaných klientů. Tito klienti jsou na běžném trhu práce často znevýhodněni, např. záznamem v trestním rejstříku, závažným somatickým onemocněním, hlavně hepatitidou B a C, nedokončeným vzděláním, nulovou praxí či absencí pracovních návyků apod.; významnou skupinu mezi nimi tvoří matky s dětmi. Při zaměstnání v chráněných podmínkách lze pracovní dobu a nároky s prací spojené přizpůsobit tak, aby je byli schopni zvládnout. Vytvořená pracovní místa, tj. chráněná dílna, chráněné zaměstnání a podporované zaměstnání, se lišila mírou podpory ze strany odborného personálu a zaměstnavatele. 33 klientům, kteří se programů zúčastnili, pomohla vytvořit pracovní návyky, zajistit pravidelný, legální příjem, získat praxi a zápočtový list.

Bližší informace jsou shrnuty v *Manuálu dobré praxe* projektu **Pracovních programů pro zkvalitnění doléčování osob závislých na návykových látkách** (ke stažení na <http://pp.sananim.cz>).

EVALUACE VÝSLEDKŮ LÉČBY V TERAPEUTICKÉ KOMUNITĚ PRO DROGOVĚ ZÁVISLÉ

Projekt, plánovaný na pět let, byl zahájen 1. 1. 2007. Dotazování budou klienti pěti terapeutických komunit (Němčice, Karlov, Podcestný Mlýn, Nová Ves, White Light), a to při nástupu léčby, při jejím ukončení a potom za 3, 6 a 12 měsíců.

Záměrem je sledovat, k jakým změnám dochází u klientů TK po léčbě, pokud jde o užívání drog a alkoholu, psychické a fyzické zdraví, sociální fungování, kriminální činnost a kvalitu života. K plánovaným výstupům patří rovněž interpretační část, která definuje indikátory a nástroje pro hodnocení výsledků léčby v terapeutické komunitě.

Na základě pilotního testování výzkumných nástrojů byla v r. 2007 připravena baterie dotazníků pro vstupní část studie v době nástupu do TK a pro follow-up část studie týkající se klientů, kteří absolvují program TK, pokud jde o délku, alespoň ze dvou třetin. Dotazníky včetně podrobných manuálů byly distribuovány mezi členy týmu, proběhlo školení a konzultace ohledně metodiky vyplňování dotazníků.

Hlavním řešitelem projektu je Martin Šefránek (TK Němčice). Podrobné informace o projektu včetně jmen řešitelů jsou na www.sananim.cz.

Zdravotnické zařízení SANANIM (ZZ)

V tomto odborném úseku jsou sdružena nestátní zdravotnická zařízení o. s. SANANIM – DST, KC, DC a CADAS. Za jednotlivá pracoviště zodpovídají podle organizačního řádu jejich vedoucí a odborní ředitelé, avšak garantem odbornosti je odborný ředitel pro zdravotní péči.

ZZ SANANIM poskytuje ambulantní psychiatrickou a psychoterapeutickou péči, péči denního psychoterapeutického stacionáře; v KC také základní zdravotní péči o somatická onemocnění, což má pro klientelu, která do lékařských ordinací obvykle nechodí, zásadní význam. Cílovou skupinou jsou klienti s diagnózou škodlivého užívání návykových látek a závislosti na nich, především jde o nealkoholové drogy (opiáty a stimulanty).

Mezi opiáty je to především heroin (18 %); a nelegálně získávaný buprenorfin – subutex (17 %). Stimulační drogy jsou výhradně zastoupeny pervitinem (41 %), kokain byl zaznamenán výjimečně (2 případy). Zastoupení cannabisu od r. 2000 trvale klesalo, v r. 2005 na 2,8%, avšak v r.2006 mírně stoupl na necelých 5% a na zhruba stejné hodnotě zůstalo i v r.2007. Pokud tito klienti péči ZZ SANANIM vůbec vyhledají, jde obvykle o psychické komplikace způsobené kouřením marihuany.

Podíl klientů s evidovanými somatickými a psychickými komplikacemi roste, například v CADASu dosahuje až 80%. Mezi somatickými komplikacemi převládají hepatitidy B a C, které zejména CADAS registruje u více než poloviny klientely. Z psychických komplikací jsou nejčastější toxické psychózy, úzkostné stavy, poruchy osobnosti a zejména deprese, jimž věnujeme stále větší a zaměřenou pozornost. ZZ SANANIM se na náročnou léčbu ambulantních klientů s duálními diagnózami a somatickými komplikacemi již řadu let programově zaměřuje jako jeden z mála poskytovatelů péče v ČR a spolupracuje s řadou odborných pracovišť.

Všechny složky ZZ SANANIM mají certifikát odborné způsobilosti RVKPP. Statut zdravotnického zařízení znamená pro klienty určitou garanci kvality poskytované péče, pro SANANIM jako organizaci nezanedbatelnou právní ochranu a pro odbornou veřejnost je faktorem usnadňujícím vzájemnou komunikaci a spolupráci ve prospěch klientů. Profesionalita poskytované péče i její dokumentace má stabilně dobrou úroveň. Zlepšila se rovněž komunikace se zdravotnickými zřízenými a zkvalitňuje se vnitřní i vnější vzdělávání pracovníků.

Podle zákona č. 48/1997 o veřejném zdravotním pojištění patří poskytované služby ke zdravotní péči a pojištěnec na ně má zákonný nárok. Zatím má uzavřenou smlouvu s VZP pouze pracoviště CADAS na ambulantní psychiatrickou péči (od června 2004). Výše úhrad od VZP je však spíše doplňkem stále nezbytných veřejných dotací, protože platby jsou nastaveny na extenzivní lékařskou péči, což je v protikladu k intenzivní komplexní péči, kterou poskytujeme a která odpovídá potřebám klientů. Přesto je současná smlouva s VZP pro nás důležitým mezníkem, protože otevřela možnost předepisovat potřebné léky a vyšetření v somatických a zejména v psychiatrických indikacích, jejichž počet u naší pražské klientely trvale a výrazně narůstá. V následujícím období budeme dále usilovat o rozšíření smlouvy na ostatní zdravotní pojišťovny a na úhrady péče Denního stacionáře.

Zahraniční spolupráce a projekty

Zahraniční aktivity, projekty a spolupráce jsou příležitostí nejen k rozvoji celého sdružení, ale také k rozvoji jednotlivců, zvyšování kvality služeb, výměně zkušeností a vytvářejí rovněž prostor k novým iniciativám.

V poslední době znamenají také předávání našich zkušeností a znalostí. Z tohoto pohledu je zarážející přístup státu, který tuto oblast podporuje jen minimálně, a použití finančních dotací na zahraniční aktivity dokonce zakazuje.

ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE

SANANIM se v r. 2007 podílel na různých mezinárodních aktivitách, zejména na projektech realizovaných v rámci evropských odborných sítí. Zahraniční spolupráci však brzdí naprostý nedostatek finančních prostředků. Doposud jsme, vzhledem ke známým limitům a omezením, odkázání na ochotu organizátorů a zahraničních organizací uhradit veškeré náklady související s naší účastí. I přesto se prostřednictvím našeho členství v evropských odborných sítích (zastřešujících organizacích, federacích aj.) snažíme aktivně zapojovat do odborného dění a přispívat k realizaci drogové politiky EU.

Jako pro poskytovatele služeb je pro nás velmi důležité účastnit se konferencí, seminářů a vzdělávání v rámci evropských či světových odborných sítí, např. IHRD, CEEC-HRN, EFTC, ENDIP, FESAT a PREVNET, a aktivně spolupracovat s řadou renomovaných evropských organizací a agentur, např. Trimbos, EATI, European Forum for Urban Safety (EFUS), DrugScope, Cranstoun Drug Services, Euro-Methwork atd.

V neposlední řadě je potřeba zmínit, že sdružení přijalo několik zahraničních stážistů a připravilo program pro významné zahraniční hosty.

ZAHRANIČNÍ PROJEKTY

Také v r. 2007 jsme spolupracovali na evropské úrovni. V rámci projektů Evropské komise (DG Sanco; Public Health) byl SANANIM národním technickým partnerem nebo realizátorem části projektu.

- **Central and Eastern European Network of Drug Services in Prison, (EU network ENDIP, Cranstoun Drug Services, GB)** – projekt, jehož cílem je rozvoj služeb ve věznicích.
- **Correlation – European Network on Social Inclusion & Health**
– projekt věnující se rozvoji a implementaci efektivních strategií v oblasti poskytování sociálních a zdravotních služeb těžce dostupným skupinám a problémovým uživatelům drog.
- **Democracy, Cities & Drugs, European Forum for Urban Safety**
– projekt zaměřený na rozvoj a podporu integrovaných strategií v oblasti užívání drog.
- V průběhu roku 2007 pokračovala (ač nepřímou) tradiční spolupráce s Open Society Fund (IHRD) a ve spolupráci se sdružením Podané ruce byl uskutečněn projekt, který je přímým pokračováním našeho iniciačního projektu zaměřeného na pomoc Afghánistánu v oblasti návykových nemocí.
- **Breaking the Circle** (sdružení Podané ruce) – projekt na pomoc Afghánistánu

ZAHRANIČNÍ KONFERENCE A STÁŽE

Také v tomto roce se pracovníci sdružení zúčastnili několika významných mezinárodních akcí, odborných konferencí, stáží a seminářů. Za všechny jmenujme alespoň následující:

- Vzdělávací aktivity v oblasti drogové problematiky; odborné zajištění semináře; Žilina (SK); ÚV – GS VMDZKD, 5.–6. březen 2007
- Stáž a organizace semináře, Focus / Reva center Esbjerg (DK), Praha, 27. červenec 2007
- DC&D Conference on local, integrated & participative responses to the issue of drugs use; EFUS; Scuola Grande San Giovanni Evangelista, 8.–9. listopadu 2007; Benátky
- DC&D; WP CEEC 2st Seminar & Coordination Meeting; 25.–26. května 2007; Praha
- Democracy, Cities & Drugs; Safer Nightlife 2nd seminar; 15.–16. června 2007; Paříž
- Democracy, Cities & Drugs; Safer Nightlife 3rd seminar; 18.–19. října 2007; Vídeň

Stručně z historie

- 1990** Ve spolupráci se SPM Klíčov vzniklo **občanské sdružení SANANIM**, první nestátní nezisková organizace zabývající se problematikou závislosti na nealkoholových drogách.
- 1991** SANANIM otevírá **Terapeutickou komunitu Němčice** určenou pro dlouhodobou léčbu osob závislých na nealkoholových drogách **jako první zařízení tohoto typu v ČR.**
- 1992** Na základě poptávky a nedostatku odborníků v oblasti drogových závislostí byl program sdružení rozšířen o aktivity v oblasti **primární prevence.**
- 1993** Vzhledem k dramatickému vývoji drogové scény na území hlavního města Prahy, bylo počátkem května otevřeno **Kontaktní centrum**, které slouží jako nízkoprahové a poradenské zařízení s důrazem na snižování rizik souvisejících s užíváním drog.
- 1994** Samostatný projekt **Terénních programů** vznikl zejména jako reakce na potřebu kontaktu se skrytou drogovou scénou v Praze a stal se tak pilotní službou svého druhu v ČR.
- 1995** Sdružení zahájilo nový projekt – **Terapeutická komunita Karlov**. Byla dokončena projektová příprava a byly zahájeny první stavební práce na objektu čeledník.
- 1996** Otevření dvou nových programů znamenalo další velmi významný krok, rozšiřující systém péče a léčby o.s. SANANIM. Byla zahájena činnost **Doléčovacího centra s chráněným bydlením**, zaměřená na následnou péči, resocializaci a prevenci relapsu. V září došlo k oddělení psychoterapeutické činnosti Kontaktního centra a vzniku projektu **Denní stacionář**, který slouží jako ambulantní zařízení pro léčbu drogových závislostí.
- 1997** Tento rok byl ve znamení koncepčního a profesionálního rozvoje a profesionalizace řízení. Kontaktní centrum zahájilo první program svého druhu v ČR ve Vazební věznici Ruzyně.
- 1998** Zahájením provozu **Terapeutické komunity Karlov**, určené pro střednědobou léčbu, se nabídka poskytovaných služeb dále rozšířila. Otevření **Chráněné dílny Doléčovacího centra** znamenalo novou kvalitu v oblasti léčby a doléčování.
- 1999** Mezi nejvýznamnější aktivity patřilo zahájení provozu **Drogového informačního centra. Rozšířením kapacity TK Němčice** se podařilo zvýšit efektivitu léčby a byla zahájena rekonstrukce druhého objektu na Karlově.
- 2000** Do TK Karlov byly přijaty **první klientky s dětmi** a Denní stacionář zahájil nový program – motivační skupinu. **Česká spořitelna, a.s., se stala generálním partnerem sdružení.** Vznikla **první internetová poradna** pro drogové závislosti **www.drogovaporadna.cz.**
- 2001** Zprovoznění další části objektů TK Karlov umožnilo **zahájit program pro matky s dětmi.** Úspěšně se podařilo zorganizovat mezinárodní AT konferenci.
- 2002** Terénní programy se rozšířily o **program pro romské uživatele, Drogového informačního centra** bylo rozšířeno o distribuci aktuálních informací **DRAK.**
- 2003** Byl zprovozněn **CADAS**, centrum poskytující specializované ambulantní služby. Drogové informační centrum zahájilo provoz preventivního serveru **www.odrogach.cz. Doléčovací centrum zahájilo program pro matky s dětmi**, kterým nabídlo i chráněné bydlení.
- 2004** Činnost zahájil pilotní program **Poradna pro rodiče**; Terénní programy se rozšířily o **program pro rusky mluvící cizince, Denní stacionář** o **program pro matky s dětmi.** Za podpory OSF jsme realizovali projekt rozvoje drogových služeb v Afghánistánu.
- 2005** **Založení sociální firmy SANANIM Charity services, s.r.o.;** otevření **Café Therapy**; činnost zahájila **Pracovní a sociální agentura.** Spolupráce na projektu Breaking the Circle v Afghánistánu, Democracy Cities & Drugs a Correlation; vznik služby Promile SMS; část projektů sdružení úspěšně certifikována.
- 2006** Sdružení úspěšně realizuje čtyři projekty podpořené ESF; vznik **Centra pro osoby v konfliktu se zákonem (COKUZ)**; plně zprovoznění **Poradny pro rodiče** a **Tréninkového pracoviště**; sdružení se aktivně zapojuje do projektu **Homeless Word Cup**; všechny **klíčové služby sdružení certifikovány.**
- 2007** Zprovoznění nových služeb v rámci projektu **Promile INFO**; spuštění webové aplikace **Alkotest**; certifikovány **Ediční činnost v oblasti primární prevence** a **Vzdělávací programy v oblasti specifické primární prevence**; pořádání Národního kvalifikačního turnaje v pouličním fotbale bezdomovců a reprezentace na HWC v Kodani.

Finanční zpráva

SANANIM 2007

PŘEHLED PŘÍJMŮ V ROCE 2007

Terénní programy	5 418 284 Kč
MZ	200 000 Kč
MPSV	934 000 Kč
RVKPP	2 309 000 Kč
MHMP	1 707 000 Kč
ÚMČ P1	200 000 Kč
ÚMČ P2	20 000 Kč
vlastní*	48 284 Kč

Romský terénní program	851 779 Kč
MZ	70 000 Kč
MPSV	238 000 Kč
RVKPP	281 000 Kč
MHMP	250 000 Kč
vlastní*	12 779 Kč

Kontaktní centrum	7 396 634 Kč
MZ	200 000 Kč
MPSV	1 538 000 Kč
RVKPP	3 364 000 Kč
MHMP	2 146 000 Kč
ÚMČ P1	50 000 Kč
ÚMČ P2	20 000 Kč
ÚMČ P7	30 000 Kč
vlastní*	48 634 Kč

Specializované ambulantní služby CADAS	2 282 963 Kč
MZ	690 000 Kč
MPSV	100 000 Kč
RVKPP	412 000 Kč
MHMP	720 000 Kč
ÚMČ P1	50 000 Kč
ÚMČ P2	20 000 Kč
VZP	220 337 Kč
vlastní*	70 626 Kč

Denní stacionář	3 699 638 Kč
MZ	170 000 Kč
MPSV	716 000 Kč
RVKPP	1 159 000 Kč
MHMP	1 230 000 Kč
ÚMČ P1	165 000 Kč
ÚMČ P7	62 000 Kč
vlastní*	197 638 Kč

Terapeutická komunita Karlov	8 069 704 Kč
MPSV	1 660 000 Kč
RVKPP	3 404 000 Kč
MHMP	2 270 000 Kč
ÚMČ P10	50 000 Kč
Jihočeský kraj	150 000 Kč
vlastní*	535 704 Kč

Terapeutická komunita Němčice	6 157 703 Kč
MPSV	1 380 000 Kč
RVKPP	2 453 000 Kč
MHMP	1 740 000 Kč
Jihočeský kraj	150 000 Kč
vlastní*	434 703 Kč

Doléčovací centrum	4 571 690 Kč
MPSV	1 179 000 Kč
RVKPP	1 711 000 Kč
MHMP	1 413 000 Kč
ÚMČ P1	50 000 Kč
vlastní*	218 690 Kč

Doléčovací centrum pro matky s dětmi	977 495 Kč
MPSV	262 000 Kč
RVKPP	347 000 Kč
MHMP	340 000 Kč
vlastní*	28 495 Kč

Poradna pro rodiče	954 626 Kč
MPSV	100 000 Kč
RVKPP	440 000 Kč
MHMP	300 000 Kč
ÚMČ P1	50 000 Kč
vlastní*	64 626 Kč

Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem	373 464 Kč
MS	161 000 Kč
MHMP	200 000 Kč
vlastní*	12 464 Kč

Drogové informační centrum	1 508 787 Kč
MŠMT	158 000 Kč
RVKPP	674 000 Kč
MHMP	500 000 Kč
HWC	115 064 Kč
vlastní*	61 723 Kč

* Vlastními se rozumí vlastní příjmy, sponzorské dary, příjmy od klientů, VZP atd.

Drogové informační centrum – Internetová primární prevence	208 970 Kč
MŠMT	200 000 Kč
vlastní*	8 970 Kč
Manuál školní drogové prevence	191 590 Kč
MŠMT	191 590 Kč
Alkotest	157 765 Kč
RVKPP	107 000 Kč
MHMP	40 000 Kč
vlastní*	10 765 Kč
Doléčovací centrum – divadelní projekt	173 397 Kč
MK	50 000 Kč
MHMP	80 000 Kč
vlastní*	43 397 Kč
Evaluační výsledků léčby v terapeutické komunitě pro drogově závislé	159 000 Kč
RVKPP	111 000 Kč
vlastní*	48 000 Kč
Democracy, Cities & Drugs	534 888 Kč
DCD	534 888 Kč
Projekty podpořené z Evropského sociálního fondu	9 256 800 Kč
XTP	1 333 438 Kč
DC	2 222 241 Kč
PSA	1 025 861 Kč
vzdělávání	625 719 Kč
projekt Equal	1 013 680 Kč
COKUZ	2 162 619 Kč
právní projekt	873 242 Kč

SOUHRNNÝ PŘEHLED PŘÍJMŮ PODLE ZDROJŮ

Státní instituce a ministerstva	
MZ	1 330 000 Kč
MPSV	8 107 000 Kč
RVKPP	16 770 116 Kč
MŠMT	549 590 Kč
MS	161 000 Kč
MK	50 000 Kč
Městské úřady a kraje	
Magistrát hl. m. Prahy	12 936 000 Kč
Městská část Praha 1	605 000 Kč
Městská část Praha 2	60 000 Kč
Městská část Praha 7	92 000 Kč
Městská část Praha 10	50 000 Kč
Jihočeský kraj	300 000 Kč
Zahraniční projekty	
AMOC-CORR	8 471 Kč
DCD	476 846 Kč
ESF	9 256 800 Kč
Nadace a společnosti	
Nadace České spořitelny	3 500 000 Kč
Nadace Život umělce	15 000 Kč
ostatní finanční dary	416 100 Kč
Věcné dary a příspěvky od soukromníků	175 606 Kč
Příjmy z vlastních zdrojů	
Aromka	765 284 Kč
nájemné (klienti)	280 540 Kč
příspěvky (klienti)	498 489 Kč
VZP	572 905 Kč
úroky	48 626 Kč
ostatní	919 444 Kč

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT

A. Náklady	
1. materiál	10 141 155 Kč
2. opravy	1 538 460 Kč
3. energie	1 520 745 Kč
4. služby	8 459 084 Kč
5. osobní náklady	32 330 242 Kč
6. daně a poplatky	274 040 Kč
7. odpisy	185 687 Kč
NÁKLADY CELKEM	54 449 413 Kč
B. Výnosy	
1. tržba za vlastní výkony a zboží	765 284 Kč
2. ostatní výnosy	2 318 003 Kč
3. tržby z prodeje majetku a, zúčtování rezerv a opravných položek celkem	2 000 Kč
4. přijaté příspěvky celkem	2 850 152 Kč
5. provozní dotace celkem	49 370 506 Kč
VÝNOSY CELKEM	55 305 945 Kč
Daň z příjmu	77 040 Kč
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	856 532 Kč
D. Výsledek hospodaření po zdanění	779 492 Kč

ROZVAHA

Aktiva	
A. Dlouhodobý majetek	
dlouhodobý hmotný majetek	37 535 848 Kč
dlouhodobý finanční majetek	731 600 Kč
oprávky k dlouhodobému majetku	-283 126 Kč
B. Krátkodobý majetek	
pohledávky	1 219 611 Kč
krátkodobý finanční majetek	6 245 102 Kč
jiná aktiva	262 214 Kč
AKTIVA CELKEM	45 711 249 Kč
Pasiva	
A. Vlastní zdroje	
jmění	42 847 242 Kč
výsledek hospodaření	779 492 Kč
B. Cizí zdroje	
krátkodobé závazky celkem	1 376 637 Kč
jiná pasiva	707 878 Kč
PASIVA CELKEM	45 711 249 Kč

Zpráva auditora

Auditorská zpráva

pro správní radu sdružení

SANANIM, občanské sdružení

Ovčí Hájek 2549/64a, 158 00 Praha 5
IČO: 00496090

V Praze dne 6. června 2008

Provedl jsem audit účetnictví z hlediska výdajových a příjmových položek a vynaložení dosaženého výsledku hospodaření a účetní závěrky ke dni **31. prosince 2007** občanského sdružení **SANANIM**, IČO 00496090.

Vedení sdružení je odpovědné za sestavení účetní závěrky a vedení účetnictví tak, aby bylo úplné, průkazné a správné v souladu s platnými zákony a předpisy včetně správného vykázání nákladů pro jednotlivé projekty, ke kterým byly poskytnuty dotace.

Mou povinností je vyjádřit názor na jednotlivá hlediska auditovaného účetnictví určené smlouvou mezi auditorem a sdružením a specifikací dále uvedenou a účetní závěrku jako celek na základě provedeného auditu.

Audit jsem provedl v souladu se Zákonem č. 254/2000 Sb. O auditorech a Mezinárodními auditorskými standardy, zejména standardem č. IAS 800 – Zpráva auditora o auditu pro zvláštní účely. Tyto mezinárodní auditorské standardy vyžadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou míru jistoty, že společnost správně vykázala účetní položky ze specifických hledisek účetnictví a při použití výsledku hospodaření předchozího roku 2006 v roce 2007 a splnila podmínky dané smlouvami s poskytovateli dotací.

Audit zahrnuje ověření účetních záznamů a dalších informací prokazujících údaje v účetnictví a účetní závěrce a posouzení účetních postupů, použitých sdružením při vedení účetnictví a sestavení závěrky zejména s ohledem na dotované programy. Při auditu byla ověřována tato specifická hlediska:

1. ověření správné výše nákladových a výnosových položek účetní jednotky za ověřované účetní období v rámci dotovaných programů
2. přezkoušení přiměřenosti výše jednotlivých nákladových a výnosových položek
3. prověření účelného vynaložení peněžních prostředků zejména v dotovaných programech
4. ověření souladu rozhodnutí správní rady o užití výsledku hospodaření za minulé účetní období se zaúčtováním v ověřovaném období

Domnívám se, že provedený audit dává přiměřený podklad pro vyslovení výroku.

Podle mého názoru účetní závěrka a vyúčtování nákladů a výnosů v dotovaných programech ve všech významných ohledech poskytuje

věrný a poctivý obraz

finanční pozice, vykazovaného výsledku hospodaření s dotacemi a výsledku hospodaření jako celku a vlastního jmění občanského sdružení **SANANIM** ke dni 31.12.2007 v souladu se zákony a účetními předpisy platnými v České republice a podmínkami poskytování dotací.

Sdružení vykázalo za rok 2007 kladný výsledek hospodaření díky příspěvkům soukromých osob a prodeji výrobků pocházejících z terapeutických prací klientů.

Výše nákladových a výnosových položek sdružení v účetním období roku 2007 byly přiměřeně náplní činnosti v jednotlivých programech a běžnému provozu sdružení a nutné obnově a rozšíření majetku a prostředků nutných k provádění předmětu činnosti.

Peněžní prostředky byly vynakládány účelně a hospodárně v souladu s ideou náplně hlavní činnosti a posláním sdružení.

Výsledek hospodaření za rok 2006, stejně jako výsledek hospodaření za rok 2007 nebyl použit v roce 2007 a 2008 do doby vydání této zprávy na jiné účely, než na náklady na hlavní činnost, běžný provoz sdružení a investice, na které byly finanční prostředky soukromé společnosti poskytnuty.

Ing. Jan Harapes
auditor
osvědčení č. 1420
Troilova 5/437, 108 00 Praha 10

V roce 2007
nás **podpořili**
a **spolupracovali**
s námi

Děkujeme všem a jistě i dalším, na které jsme mohli nechtěně zapomenout.

Děkujeme dárcům a partnerům

GENERÁLNÍ PARTNER:

SNADACE
ČESKÉ SPOŘITELNY

VÝZNAMNÍ PARTNEŘI:

METROSTAU

Plzeňský Prazdroj

PARTNEŘI:

B | BRAUN
SHARING EXPERTISE

TONDACH
ČESKÁ REPUBLIKA

DANCO®
PLUS

Kontakty

PORADENSKÁ LINKA: 283 872 186

Název: o. s. SANANIM

Sídlo: Ovčí hájek 2549/64A, 158 00 Praha 13

Telefon: 284 822 872

Fax: 266 315 306

Internet: www.sananim.cz

E-mail: office@sananim.cz

IČO: 00496090

Bankovní spojení: KB Praha 8, Podvinný mlýn 2

Číslo účtu: 13038091/0100

Statutární zástupce:

PaedDr. Martina Richterová Těmínová
předsedkyně správní rady

Správní rada:

PaedDr. Martina Richterová Těmínová
Martin Větrovec
MUDr. PhDr. Kamil Kalina, CSc. (do 11. 6. 2007)
Mgr. Štěpánka Čtrnáctá (od 11. 6. 2007)
Martin Hulík
MUDr. Jakub Minařík

Kontrolní komise:

Miroslav Zachariáš
Patrik Folíř
Mgr. Barbora Orlíková

Výkonný ředitel:

Mgr. Jiří Richter

Kancelář sdružení a sídlo o. s. SANANIM

Ovčí hájek 2549/64a, 158 00 Praha 13

tel.: 284 822 872, fax: 266 315 306

e-mail: office@sananim.cz

Terénní programy

Na Zderaze 11, 120 00 Praha 2

tel.: 224 920 577, gsm: 603 209 948, fax: 266 315 306

e-mail: street@sananim.cz

Kontaktní centrum

Osadní 2, 170 00 Praha 7

tel.: 283 872 186, fax: 283 872 258

e-mail: kacko@sananim.cz

Specializované ambulantní služby CADAS

Spálená 12, 110 00 Praha 1

tel.: 222 924 245, fax: 266 315 306

e-mail: cadas@sananim.cz

Terapeutická komunita Karlov

KarloV 3, Smetanova Lhota, 398 04 pošta Čimelice

tel.: 382 229 655, 382 229 692, fax: 382 229 694

e-mail: karlov@sananim.cz

Terapeutická komunita Němčice

Zámek 1, 387 19 Němčice u Volyně

tel./fax: 383 396 120

e-mail: nemcice@sananim.cz

Denní stacionář

Janovského 26, 170 00 Praha 7

tel.: 220 803 130, 220 800 041, fax: 266 710 489

e-mail: stacionar@sananim.cz

Doléčovací centrum

Ovčí hájek 2549/64a, 158 00 Praha 13

tel.: 251 614 070, fax: 266 315 306

e-mail: aftercare@sananim.cz

Pracovní a sociální agentura

Štítěného 710/30, 130 00 Praha 3

tel.: 222 954 098, fax: 266 315 306

e-mail: agentura@sananim.cz

Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem

Charkovská 12, 101 00 Praha 10

tel./fax: 271 752 076, gsm: 775 766 705, 775 766 706

e-mail: vezeni@sananim.cz

Drogové informační centrum

Ovčí hájek 2549/64a, 158 00 Praha 13

tel.: 284 825 817, fax: 266 315 306

e-mail: dic@sananim.cz

Poradenská linka:

283 872 186

www.drogovaporadna.cz

www.drogovyserver.cz

www.primarniprevence.cz

www.sananim.cz